

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ANGLICKÉHO JAZYKA A DIDAKTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

English translation equivalents of *určitě* and *jistě*:
a contrastive study

Anglické překladové protějšky českého *určitě* a *jistě*:
konfrontační studie

Vedoucí bakalářské práce:

Prof. PhDr. Libuše Dušková, DrSc.

Zpracovala: Anežka Macháčková

Obor: Anglistika-amerikanistika

Praha, květen 2010

I declare that the following BA thesis is my own work for which I used only the sources and literature mentioned.

I have no objections to the BA thesis being borrowed and used for study purposes.

Velice děkuji Prof. PhDr. Libuši Duškové, DrSc. za trpělivost a úsměv při vedení práce.

1. Table of Contents

1. Table of contents.....	1
2. List of tables.....	3
3. Introduction.....	4
4. Theoretical background.....	6
4.1 Adverbs transferred to the syntactic level.....	6
4.1.1 Modifiers.....	6
4.1.2 Adverbial.....	7
4.2 Grammatical function of Adverbials.....	7
4.2.1 Adjunct.....	8
4.2.1.1 Predication.....	8
4.2.1.2 Sentence adjunct.....	8
4.2.2 Subjunct.....	8
4.2.2.1 Wide orientation subjunct.....	9
4.2.2.2 Narrow orientation subjunct.....	10
4.2.3 Disjunct.....	11
4.2.3.1 Style.....	12
4.2.3.2 Content/attitudinal.....	13
4.2.4 Conjunct.....	14
4.3 Semantics of adverbials.....	15
4.4. Formal ways of expressing adverbials in English.....	16
4.4.1 Adverbs.....	16
4.4.2 Noun Phrase.....	17
4.4.3 Prepositional phrase.....	17
4.4.4 Whole clause.....	17
4.4.5 Verb forms.....	18
4.5 Position of adverbials in English sentence.....	18
4.5.1 Initial.....	18
4.5.2 Medial.....	19
4.5.3 End position.....	19
4.6 Modal adverbs in spoken English.....	21
4.7 An Outline of the situation in Czech.....	21
5. Methodology.....	23
6. Analysis.....	25
6.1 Grammatical functions of <i>určitě</i> and <i>jistě</i> and the realization forms of their counterparts.....	25
6.1.1 Grammatical functions of <i>určitě</i> and <i>jistě</i>	26
6.1.2 Realization forms of the counterparts of <i>určitě</i> and <i>jistě</i>	26
6.1.2.1 Realization forms of the counterparts of <i>jistě</i>	26
6.1.2.2 Realization forms of the counterparts of <i>určitě</i>	29
6.1.2.3 Further distinction of the category <i>Verb involved</i>	31
6.2 Semantics.....	35
6.3 Modification.....	38
6.4 No translation counterpart.....	39
6.5 Parallel structures indicating integration.....	41
6.6 Discrepancy between Czech original and the translation.....	42

7. Conclusion.....	44
8. Bibliography.....	47
9. České resumé.....	48
10. Appendix	52

2. List of tables

Table 1: Grammatical functions of <i>jistě</i> and its formal means of realization in English.....	25
Table 2: Grammatical functions of <i>určitě</i> and its formal means of realization in English..	25-26
Table 3: Overall table of formal means of expressing <i>jistě</i>	28
Table 4: Overall Table of formal means of expressing <i>určitě</i>	30
Table 5: Elaborating on <i>Verb involved</i> category of the counterparts of <i>jistě</i>	31
Table 6: Elaborating on <i>Verb involved</i> category of the counterparts of <i>určitě</i>	33
Table 7: English nonverbal expressions as translation counterparts of <i>jistě</i>	35
Table 8: English nonverbal expressions as translation counterparts of <i>určitě</i>	35
Table 9: The degree of epistemic modality expressed by the disjunct counterparts of <i>jistě</i>	36
Table 10: The degree of epistemic modality expressed by the disjunct counterparts of <i>určitě</i>	36
Table 11: All English translation counterparts of <i>jistě</i>	52-62
Table 12: All English translation counterparts of <i>určitě</i>	62-70

3. Introduction

The present thesis focuses on Czech adverbs *určitě* and *jistě*. It will proceed from these two Czech adverbs and will attempt to explore their corresponding English translation counterparts. The aim of this study is to examine the correspondences and differences between *určitě*, *jistě* and the respective English devices of expressing these adverbs, in order to present a contrastive analysis. This thesis is based on the observation made by Vilém Mathesius concerning lower frequency of adverbs in English than in Czech. (1961:168) The reason for this, Mathesius claims, is that adverbials in English are often realized analytically as opposed to Czech. He also points out that the Czech adverb may correspond to another word class (clause element) in English. Compare the Czech sentence *Jistě přijde* with the English *He is sure to come*. (1961: 169)

In the theoretical part of the study, the presumed corresponding English counterparts of these two adverbs will be introduced. They will be viewed from different perspectives according to their grammatical function, semantics, formal ways of their realization and their position in a sentence, respectively.

In the empirical part, an analysis based on 60 occurrences of *jistě* and 48 of *určitě* and their authentic counterparts in English will be presented. The analysis will be divided into two stages. In the first stage, English counterparts of these two Czech adverbs will be registered. It means they will be marked with U for *určitě* and J for *jistě* and a number will be assigned to them according to the order in which they appeared in the search. (J1, J2...U1, U2 etc.) All the examples will be listed in the appendix. Consecutively they will be classified according to individual types. The primary classification will be conducted according to the integration of English translation counterparts into a sentence: *integrated* and *not integrated elements*. Then

according to their syntactic function they will be further classified as adjuncts, subjuncts or disjuncts. In each type their formal ways of realization and semantics will be examined. In all individual types of English counterparts the factors that cause correspondences and differences from the original will be considered. The second stage will attempt to give a contrastive description of Czech *určitě*, *jistě* and their English counterparts, focusing on the differences between them, mainly taking into account various possibilities of expressing modality in English corresponding to Czech *určitě* and *jistě*.

The examples of occurrence of the Czech *určitě* and *jistě* and their corresponding English counterparts used in this study were gathered from 7 novels, namely *Nesnesitelná lehkost bytí* and *Nesmrtelnost* by Milan Kundera, *Saturnin* by Zdeněk Jirotka, *Výchova dívek v Čechách* by Michal Viewegh, *Život s hvězdou* by Jiří Weil, *Romeo Julie a tma* by Jan Otčenášek and *Pan Theodor Mundstock* by Ladislav Fuks, and their translations into English, using the parallel concordance software *ParaConc*.

The theoretical part is based on Mathesius' *Obsahový rozbor současné angličtiny na základě obecně lingvistickém*. The distinction of grammatical function, semantics, formal ways of realization and position in a sentence of English translation counterparts draws on Quirk et al.' *A Comprehensive Grammar of the English Language*.

4.Theoretical background

The subject matter of this thesis is the category of the word class adverbs. Special attention will be dedicated to two adverbs in particular, namely *určitě* and *jistě*. These two words belong to the same word class category both in Czech and English. Generally, it is an inherent quality of adverbs in both languages that they most often function as adverbials in a sentence. It is precisely the syntactical level of language that is troublesome in connection with the occurrence of these two adverbs. In Czech *určitě* and *jistě* can express two basic types of modality: stance and epistemic. These two types of modality can be conveyed in English not only by adverbials but also by other means. However, *určitě* and *jistě* do not have to express any type of modality whatsoever. In that case the semantics of the English counterparts is expression of Manner.

4.1. Adverbs transferred to the syntactic level

In a clause, adverbs can either be integrated into an element of the clause or function themselves as an element of the clause. In the first case, adverbs serve as modifier; in the second, they are adverbials.

4.1.1 Modifier

Most commonly, adverbs that serve as modifiers modify an adjective or another adverb.

[1] I am almost positive she borrowed it.¹ (the adverb *almost* modifies the adjective *positive*)

---

¹ Examples in 4.1.1 from Douglas Biber, et.al., *Longman Grammar of Spoken and Written English* (Harlow : Longman, 1999) 538.

[2] First, health service managers must be able to price their services reasonably accurately for trading purposes. (the adverb *reasonably* modifies the adverb *accurately*)

4.1.2 Adverbial

Adverbials function themselves as an element of the clause. Some adverbials modify whole clauses, other whole sentences.

[3] We've got our silver wedding soon, so we're planning a few days away.²

[4] Frankly, when he smiles, it terrifies me.

It is exactly this extent to which adverbials are able to integrate themselves into the sentences that distinguishes them grammatically. In the previous examples, a difference in the extent of integration is obvious. On the basis of this integration Quirk et al. distinguish grammatical functions of adverbs.

4.2 Grammatical function of Adverbials

It is possible to determine the different role or weight of adverbials: adjuncts are sentence elements, subjuncts have a lesser role, disjuncts, on the other hand, have a superior role in the sentence and conjuncts function as connectors and are not restricted to a single sentence. According to this criterion, adverbials can be divided into two major groups, which are the following: integrated and non-integrated in the clause.

---

² Examples in 4.1.2 from Ronald Carter and Michael McCarthy, *Cambridge Grammar of English. A Comprehensive Guide* (Cambridge (UK) : Cambridge University Press, 2006) 454.

4.2.1 Adjunct - integrated

Only adjuncts closely resemble other sentence elements such as subject, complement or object. Like them, for example, and unlike the other adverbials, an adjunct can be the focus of a cleft sentence. Thus, a sentence involving an adjunct (Hilda helped Tony because of his injury.)³ can be paraphrased as a cleft sentence (It was because of his injury that Hilda helped John.)

Furthermore, adjuncts, like subject, object, and complement, can be elicited by a question form, by so called “question test.” (Why did Hilda help Tony?)

Adjuncts are further classified into predication and sentence adjuncts.

4.2.1.1 Predication (a) obligatory (He lived in Chicago.)

(b) optional (The rabbit vanished behind a bush.)

4.2.1.2 Sentence adjunct (He kissed her mother on the platform.)

Sentence adjuncts show a greater independence degree of the adverb on the verb. This is even strengthened by the fact that the adverbial can stand both initially and at the end in the sentence. (For the position of adverbials in the sentence, see 4.5) This is a factor by which sentence adjuncts mark themselves off from predication adjuncts. It is sentence adjuncts that are the subject of further semantic analysis (see the chapter 4.3).

4.2.2. Subjunct - integrated

Subjuncts are adverbials which have to a greater or lesser degree a subordinate role in comparison with other clause elements. (This play presents visually a sharp challenge to a

---

³ Examples in 4.2.1 from Sidney Greenbaum and Randolph Quirk, *A Student's Grammar of English Language* (Essex : Longman, 1990) 163-164.

discerning audience.)⁴ They lack the grammatical parity with other sentence elements as is obvious from criteria established in the case of adjuncts (see 4.2.1.)

If the question test (How did this play achieve a sharp challenge...) and cleft-sentence test (It is visually that this play achieves a sharp challenge...) are attempted, the reading is moved away from the subjunct to the adjunct.

It is the paraphrase (Visually, a film should present experience of a kind not assimilable by the ears alone.) that proves an inevitable fact: even though looking like an adjunct, *visually* only relates to an individual element or even to a constituent of an element.

As a result, subjuncts stand somewhere between adjuncts and disjuncts (see 4.2.3), they are integrated into the structure but the question test does not work.

Subjuncts can be misunderstood as disjuncts especially because of the formal means; they are marked off the sentence by punctuation. (Sadly, she wondered through the library. *Sadly* is a manner adverbial, subject-oriented.)

There are two main types of Subjuncts, each with subtypes. Those with *narrow orientation* are chiefly related to the predication or to a particular part of predication. Those with *wide orientation* relate more to the sentence as a whole, but show their subjunct character in tending to achieve this through a particular relationship with one of the clause elements, especially the subject.

4.2.2.1 Wide orientation subjuncts

There are two types of *Wide orientation subjuncts*, which are the following:

---

⁴ Examples in 4.2.2 from Randolph Quirk, et al., *A Comprehensive Grammar of the English Language* (London ; New York : Longman, 1985) 566-567.

Viewpoint subjuncts (Architecturally, the plans represents a magnificent conception.)⁵

Courtesy subjuncts (She kindly offered me her seat.)

In the latter example a semantic category of manner is involved but it is quite distinct from manner adjunct.

4.2.2.2 Narrow orientation subjuncts

There are three types of Narrow orientation subjuncts. They are as follow,

Item subjunct (She has consistently opposed the lawyer's arguments.)

The commonest item to be associated with subjuncts is the subject of a clause. These subjuncts operate in the semantic area of manner but are distinguished from the corresponding manner adjunct by being placed initially or in the middle of the sentence. Also the meaning of the sentence distinguishes it from an adjunct of manner. The example stated above does not mean that her own arguments have been conducted *consistently* (in a consistent manner) but that she has been *consistent* in always opposing the lawyer.

Emphasizers (I really can't believe a word he says!)

These subjuncts express (usually at the medial position in the sentence) the semantic role of modality with a reinforcing effect on the meaning of the sentence.

Intensifiers

They are broadly concerned with the semantic category of degree, indicating an increase (amplifiers) or decrease (downtoners) of the intensity with which a predication is expressed.

---

⁵ Examples in 4.2.2.1 and 4.2.2.2 from Greenbaum and Quirk 176-180.

Example of an amplifier: [5] He has completely ignored my question.

As the present thesis examines the English translation counterparts of *jistě* and *určitě*, the subcategory of intensifiers, more specifically amplifiers, is of great relevance. It is presumed that some of the translation counterparts may occur in this subjunct function.

Example of a downtoner: [6] I was only joking.

Focusing subjuncts

Special attention may be called to a part of a sentence as broad as predication or as narrow as a constituent within a phrase.

[7] I merely wanted to know her name.

The semantics of the sentence conveys the meaning that “I didn’t want to know anything else,” therefore this subcategory of focusing subjuncts is called *restrictive*.

Example: Fred has also invited his mother-in-law.

This case is denoted as *additive*, as he invited her in addition to others.

Focusing wh-items is very common through the focusing subjunct *exactly* (I know exactly, where to find him.)

4.2.3.Disjunct – not integrated

It is not the form of these adverbials that makes them different from adjuncts, or even from subjuncts.

[8] Sadly, the storm destroyed the entire tobacco crop.⁶

[9] Dr Fow sat sadly in her room.

In the first sentence *sadly* is a disjunct, in the second sentence adjunct of manner

Nor are the positions in which the adverbials are placed (Your son is not, in all frankness, succeeding in his present job. This adjunct can be placed both initially and finally)

Disjuncts, without producing absurdity or requiring a different interpretation, cannot be made the focus of a cleft sentence. (*Was it sadly that the storm...)⁷

They have a superior role in the sentence.

Division of Disjuncts:

4.2.3.1 Style

Style disjuncts convey the speaker's comment on the style and form of what he is saying, defining in some way under what conditions he is speaking as the "authority" for the utterance. They draw attention to how it is being said, often as an implicit comment on language itself.

Comment as to **A. Modality and manner** (*truthfully, bluntly, if I may say so, truly, honestly, seriously, frankly, simply, generally, strictly, confidentially*)

This type of style adjuncts can be realized by prepositional phrases. Examples are the following, *in short, as a rough approximation* etc.

---

⁶ Examples in 4.2.3. from Quirk, et al. 612-627.

⁷ * marks ungrammatical sentences throughout the text

B. Respect (*in broad terms, personally, figuratively, generally, literally, personally, metaphorically*)

4.2.3.2 Content/attitudinal

Content disjuncts make observations on the actual content of the utterance and its truth conditions.

Observations as to **A. degree of or conditions for truth of content** (*really, certainly, if he had listened*)

How sure the speaker is: disjuncts expressing **(a) conviction either as a direct claim** (*definitely, certainly, surely, undoubtedly*) **or as an appeal to general perception** (*obviously*)

(b) some degree of doubt (*apparently, perhaps, possibly, most likely, supposedly*)

(c) sense in which the speaker judges what he says to be true or false (*actually, really, factually*)

B. value judgment of content (*understandably, wisely, surprisingly*)

Value judgment disjuncts convey some evaluation of an attitude towards what is said.

[10] Certainly, he had very little reason to fear their competition.

Value judgment disjuncts with a participle base in *-ing* (*surprising*) are the most productive class of adverbs as content disjuncts. Content disjuncts also create a larger group than style conjuncts.

Corresponding sentential content clauses can be found for content disjuncts, having a corresponding clause of the form “It is adjective that....” (It is true that...) This clause

structure can be further ellipted (True, he would rather have slept by himself.) (J1) The “It is adjective that...” clause structure, however, does not work for *certain*. The paraphrase with *certain* is as follows:

[11] Certainly, she didn't want to have anything to do with them.

The content clause (*It was certain that she didn't want to ...) does not work and similarly a relative clause with *certain* can not be found in the final position. (* She didn't want to have anything to do with them, which was certain.)

There is a lot of space dedicated to the adverbial *certainly* in this chapter as it is one of the presumed possibilities of translating the Czech adverbs *určitě* and *jistě*. It belongs to the group of disjuncts called *content*; more specifically, they comment on *degree of or conditions for truth of content* (as stated above) therefore they can express epistemic modality.

Most disjuncts can be modified. Common premodifiers are *very*, *quite*; postmodifiers *enough*, for example. It is a partial aim of the empirical part of this thesis to reveal to what extent content disjuncts can be further modified; especially those expressing conviction or direct claim, as they are already very “strong” in their semantics.

4.2.4 Conjunct - not integrated

Conjuncts specify the means by which what follows connects with what precedes. They are cohesive elements in the text. It follows from their very character that they stand semantically between clauses and sentences and therefore they are inherently not integrated in a single sentence.

Examples of conjuncts are the following: *on the contrary*, *accordingly*, *similarly*, *on the other hand* etc.

The mention of conjuncts here only adds to the number of ways adverbs can be looked upon from the grammatical point of view, but semantically are of little use for this thesis as the translation of *určitě* and *jistě* into English is not realized by conjuncts.

4.3 Semantics of Adverbials

Greenbaum and Quirk in *A Student's Grammar of the English Language* distinguish eight basic semantic categories of adverbials without respect to their integration into a sentence. They are the following, Space; Time; Manner; Adjuncts of means, instrument and agency; Contingency (Cause, Reason, Purpose, Result, Condition, Concession) Respect, Modality and Degree. (1990:158-160)

One of the most important categories for the purpose of this thesis is the adverbial/subjunct of manner. When analyzing English translation counterparts of *určitě* and *jistě*, occurrence of this adverbial as a sentence adjunct (see 4.2.1.2) is presumed.

[12] Beata drove swiftly but surely. (J48) (it answers the question: "In what manner did she drive?")

Modal adverbials are of particular interest to this thesis. They are much less common than other types of adverbials. In fact, most sentences in English do not contain a modal adverbial. Rather, they are statements made without overt stance markers.

[13] They went to some park in London and got ice cream and sat around.

However, the truth value of a sentence can be changed by the use of modal adverbials. We distinguish three ways:

Emphasis (She has certainly been enthusiastic about her work.)⁸ is integrated into sentence and realized as narrow orientation subjuncts (see 4.2.2.2)

Approximation (She has probably been enthusiastic about her work.) Expresses epistemic modality by disjuncts, see attitudinal disjuncts, type: degree of or conditions for truth of content (4.2.3.2)

Restriction (She has been enthusiastic only about her work.) (see 4.2.2.2)

With disjuncts especially, the speaker's attitude or comment on the content is made overt, and adds modality into the sentence.

4.4. Formal ways of expressing adverbials in English

4.4.1 Adverbs

Adverbs form the fourth major open word class and have strong affinities with adjectives. It is possible to distinguish four major classes of adverbs based on their origin. Many adverbs are **derived from adjectives**, mostly by adding the suffix *-ly*. (*quickly, beautifully*)⁹ This is the case of some translation counterparts of *určitě* and *jistě*, namely the adverbial *truly*

---

⁸ Examples from Greenbaum and Quirk 160.

⁹ Examples from Vilém Mathesius, *Obsahový rozbor současné angličtiny na základě obecně lingvistickém* (Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1961) 166-167

derived from the adjective *true* and *certainly* from *certain*. There are also adverbs without *-ly* (speak loud) Several cases can be found in which two adverbs are derived out of one adjective, one with *-ly* and the other without. There is the difference in meaning between these two (He is working hard X He is hardly working.) Sometimes it is impossible to detect the form an adverb was derived from (*very, well*). This group of adverbs is called **Primary or Simple**. Thirdly, there are **Compound Adverbs**. Finally, fixed phrases can also function as adverbials (of course, kind of or at last)¹⁰ Especially the first mentioned is of particular interest to this thesis as it can be one of the translation counterparts.

4.4.2 Noun phrase

[14] go this way.

This way of expressing adverbials in English sometimes witnesses the creation of new adverbial suffixes added to the noun. (Chairs were arranged meeting-fashion; or swoop hawk-like.)

4.4.3 Prepositional phrase

A Prepositional phrase is composed of a preposition and the head of the phrase.

[15] He did it on purpose (preposition *on*; head *purpose*)

4.4.4 Whole clause

Adverbials can be either expressed as main clause (I'm sure...) (J4) or subordinate clause (I saw it from where I stood)

---

¹⁰ Examples from Biber, et. al. 539-40.

4.4.5 Verb forms – infinitive (They run in small groups so as not to impede traffic.)¹¹

Participle (When first published the book excited little attention.)

Gerund (They went bathing.)

4.5 Position of adverbials in English sentence

There is a sharp difference between adverbials and other clause elements in the relative freedom with which adverbials can be put in different positions in a sentence. Of course, the availability of different positions does not imply that the choice of positions makes no difference to the meaning of the sentence. The selection of one position rather than another is influenced by several factors:

Type of realization (formal ways to express adverbials). In general, single-word adverbs are most mobile.

Semantic typology

Grammatical typology. The factor of integration into the sentence plays an important role

Prosody: intonation, stress

There are three basic positions within a clause.

4.5.1 Initial - particularly appropriate for sentence adverbials, disjuncts, and conjuncts.

---

¹¹ Examples in 4.4.5. from Libuše Dušková a kol., *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*, (Praha : Academia, 2006) 447-448.

4.5.2 Medial – preliminarily described as that between subject and verb (there are a few variants of medial position)

4.5.3 End position – it is the position in the clause following all obligatory elements; it is also the position of the obligatory adjunct. It is by no means rare to find more than one adverbial in this position. Semantic role of modality is rarely expressed at end position.

Even though the position of adverbial is variable to a great extent within a clause, this position can also be a decisive factor for distinction of its grammatical function. Adjuncts, that is adverbials integrated into clause structure usually modifying verbs (see 4.2.1) usually occupy the position after the verb (when there is an object, the adverbial stands after object). This fact is vital especially for the distinction between adverbials of manner (see 4.3.) and disjuncts.

[16] I have told you everything frankly. (adverbial of manner)¹²

[17] Frankly, I have told you everything. (disjunct)

The change of positions within a clause consequently changed not only their grammatical function but also semantics.

There are two minor cases that have been touched upon previously and their position in a sentence is a fixed one. Firstly, those adverbs marked as modifiers previously (see 4.1.1) always stand before the element they modify (He gave a fairly exhaustive account.) Secondly, obligatory predication modification of a verb by adjunct.(see 4.2.1.1)

[18] The funeral is on Monday.

These two examples are only marginal for the subject matter of this thesis; however, they should not be neglected.

---

¹² Examples in 4.5. from R.Quirk et al, 490-501.

The troublesome position of adverbials in a sentence is the position between subject and verb.
(if there is an auxiliary and a full verb, it is the position between these two)

[19] He hasn't had his license withdrawn, he has only been fined (subjunct *only*, its position in a sentence emphasized, see 4.2.2.2)

On the other hand, also disjuncts can frequently occur in this position (He will probably have some objections.)

However, it seems that this position is occupied only by a limited amount of adjuncts, such as *Even, just, exactly, precisely, only, alone, merely, solely, simply, especially, particularly, in particular* etc.

Disjuncts are peripheral elements, which is reflected in their position and their intonation. Most often they occur at the beginning of a sentence and they create independent intonation unit. This claim is valid also concerning disjunct at the final position in the sentence.

[20] Probably, he will have some objections.

[21] He will have some objections, probably.

The semantics is the same in both these examples, and moreover, common features can be observed. A disjunct is infallibly indicated by formal means; that is by punctuation.

While disjuncts can appear at almost any place in the clause structure, the normal position for most disjuncts is initial.

4.6. Modal adverbs in spoken English

In spoken language the translation of *určitě, jistě* can appear as single-word responses. (Can I have the bill please? Certainly.) Such a response has the status of an utterance. (So does an expression such as *of course*, though not being a single-word expression) It is presumed that the occurrence of this phenomenon is more frequent in spoken English than in written. As this thesis deals with works of fiction, the occurrence of this phenomenon can be presumed in dialogues; that is in direct speech.

4.7 The Outline of the situation in Czech

In Czech, the adverbs *určitě, jistě* can occur in two basic functions in a clause. Firstly, they can take on the semantic roles of adverbial of manner or adverbial of degree and intensity. Secondly, they can contribute to expressing a clause modality. According to *Příruční mluvnice Češtiny*, *určitě* and *jistě* belong to the category of modal, more specifically epistemic, particles (Karlík, et.al, 2008: 625) These do not have a status of a clause constituent. See the following example.

[22] Petr už zřejmě nepřijde.

Other means to express epistemic modality are modal verb and epistemic predicator. (Karlík, et.al, 2008: 625) See the examples, respectively.

[23] On se musel zbláznit

[24] Předpokládám, že Petr už nepřijde.

All three means of expressing epistemic modality stated above are lexical.

The Czech language does not have formal means for grammatical distinction between disjunct, adjunct, subjunct and conjunct as seen in the theoretical part, such as punctuation or sentence position. This classification is completely absent in Czech grammar; on the other hand, it is more elaborated in English. In Czech, it is only possible to determine whether the adverbs *určitě* and *jistě* have a local or a whole clause scope. In the first case, *určitě* and *jistě* are adverbials of manner or adverbials of degree and intensity; in the latter, it is the case of epistemic modality.

In conclusion of the theoretical part, it is presumed that the English translation counterparts of Czech *určitě* and *jistě* will be not only adverbs, but also other realization forms. This basic presumption is based on the very typological nature of the two languages: Czech language is a synthetic language, English is analytic. Therefore what is in Czech expressed by the adverbials *určitě*, *jistě* may in English be expressed not only in the same way but also in an analytical manner (surely X for sure) or through a completely different means or structure.

5. Methodology

The examined material of this thesis is extracted from the parallel concordance corpus that uses *ParaConc* software. The expressions *určitě* and *jistě* were entered into the search in the Czech language. The Czech adverb *jistě* occurs 112 times in the search (for the 6 books of fiction used for the purpose of this thesis, see introduction) from which the first 60 instances and their English translation counterparts are selected to be analyzed. However, the frequency of occurrence of *určitě* within the same scope is much smaller. It occurs only 48 times in total. As a result, all these cases are included to be examined.

60 examples of *jistě* and 48 of *určitě* and their translation counterparts were inserted into a table and registered. It means they were marked with U for *určitě* and J for *jistě* and relevant number was assigned to them according to the order in which they appeared in the search. (J1, J2...U1, U2 etc.) All the examples are listed in the appendix accordingly. Subsequently they were classified according to individual types. The primary classification was conducted according to the integration of English translation counterparts into a sentence: *integrated* and *not integrated elements*. Then according to their syntactic function they were further classified as adjuncts, subjuncts or disjuncts. In each type their formal ways of realization and semantics were examined. In all individual types of English counterparts the factors that caused correspondences and differences from the original were considered. According to the results of this examination, subcategories concerning their grammatical function, formal ways of realization and semantics were created. Especially examples displaying differences from the original or deviation from the expected form constituted some marginal categories that should be further examined on a larger scale.

The second stage attempted to give a contrastive description of Czech *určitě*, *jistě* and their English counterparts, focusing on the differences between them, mainly taking into account

various possibilities of expressing modality in English corresponding to Czech *určitě* and *jistě*.

6. Analysis

This part of the thesis is based on the results of the parallel concordance corpus search, in Czech and in English. The Czech adverb *jistě* occurs 112 times in the books of fiction used for the purpose of this thesis (see introduction) from which the first 60 cases are selected to be analyzed. However, the frequency of occurrence of *určitě* is much smaller. It occurs only 48 times in total. As a result, all these cases are examined in this analysis.

6.1. Grammatical functions of *určitě* and *jistě* and the realization forms of their counterparts

Table 1: Grammatical functions of *jistě* and its formal means of realization in English

		Σ	Σ	%	%
Disjunct		47		78.4	100
	Adverb		36		77
	Verb involved		7		15
	Fixed Phrase		4		8
Subjunct		5		8.3	
	Adverb		5		
Adjunct		5		8.3	100
	Adverb		3		60
	Prepositional Phrase		2		40
No translation counterpart		3	3	5.0	
Total		60	60	100.0	

Table 2: Grammatical functions of *určitě* and its formal means of realization in English

		Σ	Σ	%	%
Disjunct		39		81	100
	Adverb		19		49
	Verb involved		15		39
	Prepositional phrase		4		10

		Σ	Σ	%	%
	Fixed Phrase		1		2
Subjunct		2		4	
	Adverb		2		
No Translation Counterpart		7		15	
Total		48		100	

6.1.1. Grammatical functions of *určitě* and *jistě*

As is stated in the theoretical part (see 4.2), there are four grammatical functions of adverbials on the syntactic level. They are the following: adjunct (see 4.2.1), subjunct (see 4.2.2), disjunct (see 4.2.3) and conjunct (4.2.3). However, concerning the specific adverbials *určitě* and *jistě*, there only occur three of these categories. By far the most frequent is disjunct- 78.4 % of all examples of *jistě* and 81% of all examples of *určitě* express this grammatical function. The grammatical function of subjunct is represented by 8.3% in the case of *jistě* and by 4% of all examples of *určitě*. The category of adjunct is only present in the analysis of *jistě* and it accounts for 8.3%. That is the same percentage as subjunct concerning this adverb. Yet, adjuncts are completely absent in the analysis of *určitě*. This fact is compensated by the number of examples denoted as *No Translation Counterpart*, in which the Czech adverbial is omitted in the English translation. This happens in 15% of cases of *určitě* and in 5% of cases of *jistě*. (on No Translation Counterpart, see 6.4)

6.1.2 Realization forms of the counterparts of *určitě* and *jistě*

6.1.2.1 Realization forms of the counterparts of *jistě*

In Table 1, there is an overview of the formal means of realization of *jistě* dependent on its grammatical function. If disjunct is the grammatical function of *jistě*, it can be realized by an

adverb, a fixed phrase and a phrase in which a verb is involved (see 6.1.2.3) See the following examples, respectively:

[25] Musila se [[jistě]] dovědět, že Sabina zmizela ze Ženevy přesně ve stejnou dobu, kdy se s ní Franz rozhodl žít.

Surely she knew that Sabina had disappeared from Geneva at the very time Franz decided to live with her. (J2)

[26] Kdyby se mohly dějiny Čechů opakovat, bylo by [[jistě]] dobré vyzkoušet pokaždé tu druhou eventualitu a potom srovnat oba výsledky

If Czech history could be repeated, we should of course find it desirable to test the other possibility each time and compare the results. (J7)

[27] "Máte [[jistě]] pravdu," řekl Tomáš a tvářil se nešťastně.

'You're right, I'm sure,' said Tomas, looking very unhappy. (J4)

In the last example, the translation of *jistě* is the adjective *sure* serving as a complement to the verb *be*. The whole phrase functions as a complete clause at the same time. (on *whole clause realization* see p.32)

The number of these realizations, however, decreases in the case of adjunct. This can only be realized by an adverbial and prepositional phrase. The respective examples are the following:

[28] Jeho předpokládaný souhlas s primářovým návrhem byl proto důkazem, že zbabělost se stává pomalu a [[jistě]] normou jednání a přestane být brzo vnímána jako taková.

His supposed acceptance of the chief surgeon's proposal was therefore further proof that cowardice was slowly but surely becoming the norm of behaviour and would soon cease being taken for what it actually was. (J5)

[29] Ano, Marie-Claude to ví zcela [[jistě]]: Franz hledal vědomě smrt.

Yes, Marie-Claude knew it for an absolute fact: Franz had consciously sought out death. (J9)

If Subjunct is the grammatical function of *jistě*, it can only be realized by adverb:

[30] Je [[jistě]] pochopitelné, jestliže některá má rozhodnutí nesla pečeť přání, abych jednoho dne mohl říci [...]

”It is certainly understandable that such situations sometimes led me to decisions reached in the hope that one day I would be able to say [...] (J26) (on discrepancy between disjuncts and conjuncts, see 6.6)

The following Table indicates different formal means of expressing *jistě* without respect to its grammatical function.

Table 3: Overall table of formal means of expressing *jistě*

	Σ	%
Adverb	44	77.5
Verb Involved	7	12.0
Fixed Phrase	4	7.0
Prepositional Phrase	2	3.5
Total	57	100.0

6.1.2.2 Realization forms of the counterparts of *určitě*

In Table 2, there is an overview of the formal means of realization of *určitě* dependent on its grammatical function. If disjunct is the grammatical function of *určitě* it can be realized by Adverb, a fixed phrase, a prepositional phrase and phrase in which a verb is involved. See the following examples, respectively:

[31] To Bettina [[určitě]] nechtěla říci.

Surely that is not what Bettina wished to say. (U8)

[32] Pozná, [[určitě]] ji pozná i mezi tisíci jiných, které kolem něho ještě přejdou a za nimiž se ohlédne jen tak letmo přes rameno a po nichž v něm nic nezůstane.

Of course he would, he would recognize her among the thousands of other women yet to pass him by, women he would glance at over his shoulder and nothing of them would remain in him. (U 38)

[33] Tu cestu aby účtoval tak, jako by auto jelo prázdné ven a prázdné zpátky, to že bude [[určitě]] přesně podle předpisů.

He could enter the journey in his accounts as if the ambulance both left and returned empty, which would without doubt be perfectly in accordance with the regulations. (U14)

[34] Ne, vodu [[určitě]] neslyšela, to by si pamatovala.

No, she was positive she'd heard no water; she would have remembered that. (U2)

On the other hand, subjuncts can only be realized by an adverb. The example follows,

[35] Bettina vypustila z Goethova klobouku ošklivé ptáky jeho poníženosti a nechala zmizet v Beethovenově klobouku (a to si [[určitě]] nepřála!) jeho hudbu.

Bettina released from Goethe's hat the ugly birds of his servility, and from Beethoven's hat she caused to disappear (surely unwittingly), his music. (U6)

The following table indicates the proportion of different formal means of expressing *určitě* without paying respect to its grammatical function.

Table 4: Overall Table of formal means of expressing *určitě*

	Σ	%
Adverb	21	51
Verb involved	15	37
Prepositional Phrase	4	10
Fixed Phrase	1	2
Total	41	100

Having compared Table 3 and 4, it is clear that the Czech adverb *jistě* translates into English as an adverb with higher frequency. 77.5% out of all translated *jistě* and only 51% of *určitě* are adverbs. This is compensated mainly by realizations involving a verb. There are 37% of such realizations in the case of *určitě*, and only 12% in the case of *jistě*. In the same way, there are more cases in which the adverb *určitě* is realized by prepositional phrase (10%) in comparison to *jistě* with only 3.5%. 7% of *jistě* translations are realized by a fixed phrase, only 2% of *určitě* are translated in this way.

6.1.2.3 Further distinction of the category *Verb involved*

The category *Verb involved* is the second most frequent formal realization of both *určitě* and *jistě* (if the category *No translation counterpart* is not considered as a formal way of expressing the Czech adverbs.) It forms 10.5% of all examined examples of translated *jistě* and 37% of *určitě* (see Table 4 and 5) However, the category is rather broad and it should be analyzed in more detail.

Table 5: Elaborating on *Verb involved* category of *jistě*

	Further distinction	Σ	Σ	%	%
Modal verb		2		28.6	100
	Must (+negation <i>could not</i>)		2		
Lexical verb implying Epistemic modality by its meaning		2		28.6	
	Full Verb		1		50
	Verb <i>seem</i>		1		50
Adjectival realization		2		28.6	100
	Be+Adj + SubClause		2		
Ellipsis		1		14.2	100
Total		7	7	100.0	

The examples of further distinction of the category *verb involved* follow, respectively, in the sequence stated in the Table 5.

[36] Dobře že se toho nedočkala Klára, [[jistě]] se v hrobě obrací.

It's a good thing Klara didn't live to see this. She must be spinning in her grave." (J57)

[37] Že v normální slušné rodině by byla požádána, aby se kuchyně ujala, a nikdo by ji neurážel tím, že svěří vaření mladému děvčeti, které [[jistě]] neumí ani oškrabat brambor.

Any decent family of normal people would have invited her to take over the kitchen and no one would have insulted her by entrusting the cooking to a slip of a girl who couldn't so much as peel a potato. (J 34)

In this case, the negation of the modal verb *Could* expresses the lack of an ability and therefore it is an example of root modality. It is the only example of root modality in the analysis, otherwise the analysis deals with epistemic modality only.

[38] "V tom případě [[jistě]] spěcháte na nějaký raut?"

"In that case I expect you'll be rushing off on some rave or other?"(J47)

[39] Zase v sobě ucítil stesk po těch lidech, kteří se ničeho nebojí a jsou [[jistě]] navzájem spojeni velkým přátelstvím.

The sight of him made Tomas feel how much he missed these people who feared nothing and seemed bound by a deep friendship. (J8)

[40] Byl to bývalý bohatý advokát, kterému patřily domy a akcie, [[jistě]] by se byl ke mně dřív nehlásil, nevěděl jsem, co bych s ním mluvil, když bych ho přišel navštívit, [...]

I'm sure that earlier he wouldn't have spoken to me and I wouldn't have known what to talk to him about if I had paid him a visit. (J58)

[41] Spal by [[jistě]] raději sám, jenomže společná postel zůstávala symbolem manželství a symboly, jak víme, jsou nedotknutelné.

True, he would rather have slept by himself, but the marriage bed is still the symbol of the marriage bond, and symbols, as we know, are inviolable. (J1)

At this stage, it is necessary to create a new category, namely *Whole clause realization*, within the category *Verb involved*. This new category incorporates the above mentioned categories of

Be+Adj + SubClause, Ellipsis and Full verb. In both cases the Czech adverb *jistě* is in English realized as a whole sentence. For this phenomenon, see [40], [41] and [38]. This represents 6.7% out of all analyzed examples and 7% when only those translated examples are taken into account. Furthermore, all the three examples stated above are even more specific as the form of expression is an inserted comment clause. The definition of comment clause is the following,

Many comment clauses are stereotyped fillers which are inserted into running speech in order to establish informal contact with the hearer. When the subject is realized by *I*, their function is to inform the hearer of the speaker's degree of certainty (*I know/I suppose*) or of her emotional attitude to the content of the matrix clause. (Bache, 2000)

Table 6: Elaborating on *Verb involved* category of the counterparts of *určitě*

		Σ	Σ	%	%
Modal verb		3		20	100.0
	Would		2		66.7
	Must		1		33.3
Adjectival realization		12		80	100.0
	Be+Adj+ SubClause		5		41.7
	Be+Adj+ PP		4		33.3
	Be+Adj+ inf		3		25.0
Total		15	15	100	

The examples of further distinction of the category *Verb involved* follow according to the sequence in Table 5.

[42] Ne, [[určitě]] se nezklame.

No, he would not let him down. (U 47)

[43] Je to sen, [[určitě]] je to jen mučivý sen o dešti a jakémsi starém dvoukoláku...

It is a dream, it must be just a tormented dream of rain and an old two-wheeled cart [...]

(U42)

[44] "Setkáte se s ním [[určitě]], on tam bude třeba tajně, budu se za vás modlit, jak se jmenujete křestním jménem?"

"I'm sure you'll meet him. Perhaps he'll be there secretly. I'll pray for you. What's your first name?" (U33)

[45] Mají takový vymyšlený plán, vím to [[určitě]], povídala mi to Franclová, její bratranec je u nich šoférem, tak to musí vědět.

That's their plan. I'm sure of it. Franclova told me all about it. Her cousin works as a chauffeur for them, so he would know. (U29)

[46] "Vyléčíte se [[určitě]] tady na hřbitově, je tady ticho a dobrý vzduch, jsou tu jen mrtví a nikdy sem nepřijdou oni."

"Here at the cemetery you're sure to get better. It's quiet with only the dead here, and the air is good; they never come here."(U35)

It must be noted that the structure To+Be+*sure* is the most frequent English translation of *určitě* and *jistě* in the adjectival realization category. This structure occurs in 10 out of 15 examples within the category *Verb involved* in the case of *určitě* and 2 out of 7 of *jistě*.

Of course, it is possible to distinguish the category *Whole clause realization* even in the translation of *určitě*. In this case, it is, however, equivalent to the category *Be+Adj+Subordinate Clause* only. *Whole clause realization* forms 10.4% out of all examined

určitě examples and 12.2% of the translated ones. This figure is considerably bigger than the one in the case of *jistě*.

6.2 Semantics

Table 7: English nonverbal expressions as translation counterparts of *jistě*

	Σ	%
Surely	18	38
certainly	18	38
probably	6	13
No doubt	3	7
Of course	1	2
apparently	1	2
Total	47	100

Table 8: English nonverbal expressions as translation counterparts of *určitě*

	Σ	%
certainly	9	37.5
Definitely	5	21.0
Surely	4	17.0
Undoubtedly	3	12.5
Without doubt	2	8.0
Of course	1	4.0
Total	24	100.0

There are multiple English expressions as the translations of the Czech adverbs *určitě* and *jistě* in the Analysis and they demonstrate different degrees of certainty. By far the most frequent are the instances of *certainly* (27 occurrences in total) and *surely* (22 occurrences in total). However, these two adverbials are not complete synonyms. According to *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, the adverbial *certainly* is synonymous with *definitely* (occurs 5 times as the translation of *určitě* only) and has the same strength as expressions *without doubt* (occurs twice as the translation of *určitě* only) and *of course* (2 occurrences in total)

(Oxford, 2005:239). On the other hand, *surely* means *almost certain* (Oxford, 2005:1544). These nuances are negligible for the purpose of this thesis as both these English adverbials still express *conviction as a direct claim* (see theoretical background 4.2.3.2). Yet, there is a second category in the semantics of epistemic modality stated in the theoretical part and that expresses *some degree of doubt*. These are especially expressions such as *probably* (occurs six times as the translation of *jistě* only) and *apparently* (occurs once only as a translation of *jistě*) These two adverbials, indeed, occur in the translations of *určite* and *jistě* in the analysis, even though they do not express the same degree of certainty as the Czech adverbs in the original. This can be denoted as a shift in the degree of epistemic modality. It is examined in more detail in the following tables.

Table 9: The degree of epistemic modality expressed by the disjunct counterparts of *jistě*

	Σ	%
Epistemic mod: conviction	38	81
Epistemic mod: some degree of doubt	9	19
Total	47	100

Table 10: The degree of epistemic modality expressed by the disjunct counterparts of *určitě*

	Σ	%
Epistemic mod : conviction	36	92
Epistemic mod: some degree of doubt	3	8
Total	39	100

81% of the translations of *jistě*, realized in English as disjuncts, preserve their degree of certainty; that is *conviction as a direct claim*. It is the case of 19%, in which the degree of certainty was decreased to epistemic modality expressing *some degree of doubt*. This category is represented by the expressions *apparently* (see Appendix, J27), and *probably* (see

Appendix, J3, J51, J 54, J56, J59, J60.) Compare the semantic shift in the following sentence with *jistě* and its English translation counterpart.

[47] Viděl jsem tváře lidí v sousedních domech skryté za záclonami, vyhlíželi a [[jistě]] čekali na jinou podívanou, [...]

I saw the faces of people in neighboring houses hidden behind curtains. They were peeking out and probably waiting for something quite different. (J54)

On the other hand, the degree of certainty is preserved by 92% of all translations of *určitě* realized as disjuncts. Moreover, the 8% of cases that are not preserved, are not even adverbs (as seen above), they belong to the category *Verb involved*, concerning the formal means of their realization. A contrastive example follows,

[48] Ne, [[určitě]] se nezklame.

No, he would not let him down. (U47)

The only example of the opposite tendency, increasing the level of certainty from Czech original to English translation, occurs in the translation of *jistě* and is the following,

[49] Ti lidé jdou asi [[jistě]] do té mé kanceláře.

These people are surely going to the same office as I am. (J52)

The degree of doubt is completely omitted in the English translation. However, this example can be taken as an exception. On the other hand, the tendency to decrease the degree of certainty can be seen as an inclination to understatement in English language. Also [25] can be seen as an example of this phenomenon. Whereas the original Czech sentence contains two instances of epistemic modality (*Musila se jistě dovědět...*), the English translation contains only one (*Surely she knew...*)

6.3 Modification

Modification is connected with the previous chapter as it can change the semantics of the adverbs both in English and in Czech. To be more specific, modifiers can shift the degree of certainty regarding English translation of Czech adverbs *určite* and *jistě*. These two also demonstrate different ability to be modified. Generally, *určitě* shows greater ability to be pre-modified in Czech. It occurs in 3 cases out of 48. They are stated below.

[50] Mezi jiným zcela [[určitě]] měli dělové servisy a tloukli forehand přímo ukázkově.

Apart from anything else they could fire bullets with their tennis serves and their forehand smashes would be unreturnable (U19)

[51] Jsem přesvědčen, že už včera docela [[určitě]] věděl, že někde spadnu do vody.

I am convinced that the previous day he already knew without a doubt that I would find an opportunity to fall into water somewhere (U20)

[52] Vůbec jsem netušil, kam mám jet a proč, ale věděl jsem naprosto [[určitě]], že jet chci.

I hadn't the foggiest notion where I was going or why, but I was absolutely sure that I wanted to go. (U23)

The translation of the pre-modification is preserved only in the above example, otherwise it is omitted.

The opposite tendency is demonstrated by the example U17 (see Appendix): there is no pre-modification in the original, yet the English translation is pre-modified.

Jistě, on the other hand, was pre-modified in the original only once (J9, see Appendix) and the pre-modification was preserved within the prepositional phrase, which is the realizational form of Czech *jistě* in this particular case.

6.4 No translation Counterpart

Having observed Table 1 and 2 (p.25-26), it is obvious that there are cases in which there is no translation counterpart of Czech adverbs *určitě* and *jistě*. In fact this category represents 5% in the case of *jistě* and even 15% of all occurrences of *určitě*. Yet there are means different from all the others mentioned in the theoretical part that semantically modify the meaning of the sentence assigning more credibility to the utterance. This can be viewed as an attempt to compensate the left-out translation. Then the category No translation counterpart can be further subdivided into the category *an attempt at compensation*. See the following examples.

[53] Napadlo ho, že se ti lidé musili [[určitě]] zbláznit.

These people have gone mad, every one of them, he thought, but [...] (U45)

This apposition to subject functions here as an intensifier of the preceding clause. The function of *určitě* in the original is the very same- to intensify. Even though *every one of them* is not a direct translation counterpart of *určitě*, the translator uses the expression to compensate for it, to express the same function. See more examples of this phenomenon.

[54] ' A my na to říkáme, že je to přece otrávené, ale Egon, že ne, [[určitě]] ne, protože to byli přece slušní lidé, [...]

We all said, 'But, Egon, it's poisoned,' but Egon insisted that no, these were decent people [...] (U37)

In this example, the degree of certainty is expressed by the semantics of the full verb in English translation.

[55] Example: Ta paní, u které jsem si schoval peřiny, nám řekla, že je [[určitě]] do dvou měsíců konec [...]

The lady we are leaving all our bedding with told us that within two months it will all be over [...] (U30)

By using *all*, the translator assigns more credibility to the utterance and compensate for the not translated *určitě*. It is the version he opts for instead of using *it will definitely be over* for instance. It seems completely as a matter of stylistic choice of the translator.

It must be noted that this attempt for compensation is completely absent in the analysis of *jistě* and occurs in the translation of *určitě* only. If the category No translation counterpart forms 15% of all the examples of *určitě*, then *an attempt for compensation* forms 43% within the category. The above mentioned examples are the only cases of this phenomenon in the analysis. Compare with the example in which the translation of *jistě* is completely omitted.

[56] Example: Voda tekla někam do země, uteklo [[jistě]] mnoho vody, ale nebyl to můj dům a já jsem neplatil účty za vodu.

The water seeped into the ground and a lot of it was wasted, but the house wasn't mine and I didn't pay for water. (J50)

6.5 Parallel structures indicating integration

In 3 out of 5 cases of adjuncts (adjuncts occurs only in the analysis of *jistě*, see Table 1 and 2 p.25-26) both an adverb and noun (within a prepositional phrase) are integrated into a coordinating structure within the clause. This coordination indicates their integration into the clause. See the following examples.

[57] Jeho předpokládaný souhlas s primářovým návrhem byl proto důkazem, že zbabělost se stává pomalu a [[jistě]] normou jednání a přestane být brzo vnímána jako taková.

His supposed acceptance of the chief surgeon's proposal was therefore further proof that cowardice was slowly but surely becoming the norm of behaviour [...] (J5)

[58][...] slečna Barbora řídila svůj rapid [[jistě]] a bezpečně jako šofér z povolání.

Miss Barbara drove her Rapid with the control and assurance of a professional chauffeur. (J44)

[59] Example: Beáta jela rychle, ale [[jistě]].

Beata drove swiftly but surely. (J48)

All the examples mentioned above are adjuncts and semantically they are adverbials of manner but the parallel structure can also integrate a subjunct.

[60] Už se smířil s tím, že v příštích vteřinách udělá něco, co je možná ušlechtilé ale [[určitě]] úplně zbytečné [...]

In the next few moments he would do something possibly noble but certainly, and totally, useless [...] (U3)

On the whole, the parallel structures help to integrate adverbials into the clause structure, then they are regarded as subjuncts and adjuncts.

6.6 Discrepancy between Czech original and the translation

The biggest discrepancy between Czech original and the English translation resides in the fact that in Czech *určitě* and *jistě* are adverbs expressing either epistemic modality or adverbial of manner/degree; in English, however, these functions of *určitě* and *jistě* can be realized by different formal means. These means were described in detail previously. Yet, there is an extra function of the English translation of *jistě*, especially, that is the grammatical fiction of subjunct. This category is rather problematic for several reasons. Firstly, it does not occur in the Czech original (see 4.7 An Outline of the situation in Czech) Secondly, sometimes it is difficult to distinguish between a disjunct and a subjunct in English. To some degree, it is even a matter of subjective personal understanding of the semantics of the clause. See the following example.

[61] Ta ješitnost byla [[jistě]] směšná, ale Agnes jí byla spíš dojata a skoro ji Paulovi záviděla.

This vanity of his was certainly ridiculous, but Agnes found it rather touching and almost envied Paul for it. (J16)

In Czech *jistě* express epistemic modality but in English it is possible to apply all the distinguishing features between subjunct and disjunct mentioned in theoretical part. *Certainly* occupies the position after the verb which is the position possible for both subjunct and disjunct. Even from the semantic point of view *certainly* can be either pre-modifying the

complement *ridiculous* (paraphrase with *really* is possible), in this case it is subjunct, or can semantically modify the whole clause expressing epistemic modality and in that case it is a disjunct. The paraphrase follows: Certainly, this vanity of his was ridiculous [...] There are 5 out of 60 (that form 8.3%) of these controversial examples in the analysis and they are treated as subjuncts.

There is also a discrepancy between the translation of adverbial of manner/ degree into Czech and it varies according to the original adverb in Czech. There are 5 occurrences of *jistě* functioning as the adverbial of manner/degree out of 6 and all the examples are translated into English in the same way. See example [52]. On the other hand, there are 3 examples of the adverbial of manner/degree in the case of *určitě* but they are always translated into English by adjectival realization. See the following example.

[62] Example: Před chvílkou tam ještě nebyl, věděl to [[určitě]].

It wasn't there a moment before, he was sure of that. (U44)

7. Conclusion

English adverbs as translation counterparts of the Czech adverbs *určitě* and *jistě* are of lower frequency. *Jistě* is translated as an adverb in 77.5% of all cases and *určitě* in 51% of all cases. It must be noted, with respect to this figure, that the percentage is gained only from the translated English counterparts, which decreases the number of the analyzed examples from 60 to 57 in the case of *jistě* and from 48 to 41 in the case of *určitě*. Consequently, 5% of all examples of *jistě* and 15% of *určitě* are not translated at all. However, there is a phenomenon to compensate for this left-out translation in the case of *určitě* by means completely different from what was the focus of this analysis. This compensation could be observed in 43% of not translated examples of *určitě*.

The second most frequent means of translating *určitě* and *jistě* is the category *Verb involved*. This category, however, is strongly conditioned by the grammatical function of the English translation counterpart. Only the grammatical function of disjunct can be realized by the category *Verb involved*. This can be observed in 12% of all translated examples of *jistě* and in 37% of *určitě*. However, this does not mean that all disjuncts must be translated by the category *Verb involved*. The most frequent means of translation within the disjunct category was still an adverb. The Verb involved category accounts for only 15% in the case of *jistě* and 39% in the case of *určitě* within the disjunct category. On the whole, the Czech adverb *určitě* has stronger inclination to be translated by verbal means than *jistě*. The *Verb involved* category means that the Czech adverbs *určitě* and *jistě* are translated by a structure involving either a modal verb, an ellipted verb, a lexical verb implying epistemic modality by its meaning or an adjectival realization. Adjectival realization is by far the most frequent and can be further subdivided into the following patterns: Be + Adj + SubClause, Be+Adj + Prepositional phrase, Be+ Adj + infinitive. The most frequent English translation of *určitě* and

jistě in the adjectival realization category is the structure *Be+ sure*. This structure occurs in 10 out of 15 examples within the category *Verb involved* in the case of *určitě* and 2 out of 7 of *jistě*. There are also specific examples in which the Czech adverbs *určitě* and *jistě* are translated into English as a whole clause. These examples are called *Whole Clause realizations* and create a subcategory of *Verb involved category*. In the case of *jistě* it incorporates structures such as *Be+Adj + SubClause*, *Ellipsis* and *Full verb* and represents 7% of all translated examples. On the other hand, in the case of *určitě* 12.2% of all translated examples are realized by a whole clause, even though this category incorporates the structure *Be+Adj+Sub Clause only*.

The last two translation means are rather minor, namely fixed phrase and prepositional phrase. They do not even occupy the same position with respect to the frequency of occurrence; fixed phrase is the third most frequent translation means in the case of *jistě* (7%) followed by prepositional phrase (3.5%). There is the opposite tendency considering *určitě*: prepositional phrase (10%) is followed by fixed phrase (2%). The expressions coming under the category fixed phrase are the following: *no doubt* (3 occurrences in the case of *jistě*) and *of course* (one and one occurrence in the case of both *jistě and určitě*.) The expressions coming under the category prepositional phrase in the case of *určitě* follow, *Without doubt*, *without a doubt* and *for sure* (2 occurrences). The situation concerning the category prepositional phrase is rather different in the case of *jistě*. There are only two examples and both belong to the adjunct category; they are the following: *for an absolute fact* (see J9 in appendix) and *with the control and assurance* (see J44 in appendix).

The grammatical category of disjunct shows the greatest diversity in its realization forms. It can be realized by an adverb, the category *Verb involved* and a fixed phrase in the case of

jistě; určitě adds to the list the category of prepositional phrase. On the other hand, subjunct is realized in both cases by an adverb only. Only the translation of *jistě* can function as adjunct and this phenomenon occurs 5 times out of all 60 examples. In these cases adjunct can be realized by either an adverbial or a prepositional phrase. Both these realization forms show great inclination to be a part of a parallel structure in order to be integrated into a clause. Adjunct as a part of a parallel structure occurs 3 times out of 5 occurrences of adjunct. Furthermore, this phenomenon also occurs once in the translation of *určitě* functioning as subjunct. On the whole, a parallel structure, indeed, helps to incorporate integrated clause elements (adjuncts and subjuncts) into a clause.

8. Bibliography

Bache, Carl. *Essentials of Mastering English: A Concise Grammar*. Walter de Gruyter, 2000. Available on-line from <http://grammar.about.com/od/c/g/commentclauseterm.htm> (accessed: 12 February 2010)

Biber, Douglas, et al. *Longman Grammar of Spoken and Written English*. Harlow: Longman, 1999.

Carter, Ronald and Michael McCarthy. *Cambridge Grammar of English. A Comprehensive Guide*. Cambridge (UK) : Cambridge University Press, 2006.

Dušková, Libuše, a kol. *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. Praha : Academia, 2006.

Greenbaum, Sidney and Randolph Quirk. *A Student's Grammar of the English Language*. Essex : Longman, 1990.

Hornby, Albert Sydney, et.al. *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. Oxford: Oxford University Press, 2005.

Mathesius, Vilém. *Obsahový rozbor současné angličtiny na základě obecně lingvistickém*. Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1961.

Quirk, Randolph, et al. *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London ; New York : Longman, 1985.

9. České resumé

Tato diplomová práce vychází z pozorování Viléma Mathesia, že v anglickém jazyce je menší výskyt adverbálních určení než v jazyce českém. Ve svém díle *Obsahový rozbor současné angličtiny na základě obecně lingvistického* Mathesius předpokládá, že některé překladové koreláty českých adverbií musí mít jinou realizační formu (Mathesius, 1961: 169).

Pro získání materiálu na tuto diplomovou práci byl použit paralelní korpus užívající softwaru *ParaConc*. Ze sedmi románů, jmenovitě *Nesnesitelná lehkost bytí* a *Nesmrtelnost* od Milana Kundery, *Saturnin* od Zdeňka Jirotky, *Výchova dívek v Čechách* od Michala Viewegha, *Život s hvězdou* od Jiřího Weila, *Romeo Julie a tma* od Jana Otčenáška a *Pan Theodor Mundstock* od Ladislava Fukse, bylo excerpováno prvních 60 příkladů obsahujících adverbium *jistě* a 48 příkladů obsahujících adverbium *určitě* a jejich autentické překladové koreláty do angličtiny. Adverbium *určitě* bylo obsaženo ve výše jmenovaných dílech právě 48krát, a proto byly použity všechny příklady. Naproti tomu adverbium *jistě* se vyskytlo ve stejném materiálu 112krát. Tyto příklady byly označeny U pokud šlo o adverbium *určitě* a J, pokud o adverbium *jistě* a všem příkladům bylo dále uděleno takové číslo, v jakém pořadí se objevily po provedení excerpce (např. J1, J2...U1,U2 atd., celý seznam viz apendix). Všechny příklady byly zkoumány v několika fázích. Zaprvé, zda jsou či nejsou začleněny do větné stavby. Zadruhé, jaká je jejich gramatická funkce, tedy zda slouží jako adjunkt, disjunkt nebo konjunkt. Za třetí, jaké jsou jejich realizační formy a sémantika. Na základě těchto kritérií byly rozděleny do příslušných kategorií a podkategorií.

Pozorování Viléma Mathesia se prokázalo jako pravdivé, protože podle výsledků této analýzy se anglické překlady českých adverbií *určitě* a *jistě* jako adverbia vyskytují s menší frekvencí, než v originále. 77.5% překladů *jistě* si zachovává svůj charakter adverbia. Toto platí pouze o

51% překladů *určitě*. Je nutné zmínit, že tyto procentuální výsledky se týkají pouze přeložených příkladů *určitě* a *jistě* do anglických protějšků. Ne všechna česká adverbia byla přeložena, tento fakt snižuje počet zkoumaných příkladů na 57 ze 60 v případě *jistě* a na 41 ze 48 v případě *určitě*. To tedy znamená, že 5% příkladů s *jistě* a 15% příkladů s *určitě* nebylo vůbec přeloženo. Především v případě *určitě* (ve 43% nepřeložených příkladů) je ovšem patrná jistá snaha o kompenzaci vynechaného překladu, jinými prostředky, než které byly předmětem této práce.

Druhý nejfrekventovanější způsob, jak překládat česká adverbia *určitě* a *jistě* do angličtiny, je kategorie obsahující sloveso. Tato kategorie je silně podmíněna gramatickou funkcí anglického překladového protějšku. Pouze pokud má překladový protějšek funkci disjunktí (tzn. je nezačleněn do větné stavby), může být realizován touto kategorií. Kategorie zahrnující sloveso zaujímá 12% v případě všech přeložených příkladů *jistě* a 37% *určitě*. Neznamena to ovšem, že všechny disjunktí protějšky jsou realizovány touto kategorií. I v rámci disjunktí je stále dominantním překladovým protějškem adverbium a kategorie obsahující sloveso zaujímá pouze 15% v případě *jistě* a 39% v případě *určitě*. České adverbium *určitě* má tedy silnější předpoklady k tomu být překládáno do angličtiny pomocí slovesa. Kategorie obsahující sloveso byla vytvořena pro účel této práce a znamená, že česká adverbia *určitě* a *jistě* jsou přeložena pomocí struktury obsahující buď modální sloveso (sémanticky vyjadřující epistemickou modalitu), lexikální způsob vyjádření epistemické modality nebo adjektivní realizaci. Adjektivní realizace je nejvíce frekventovaná a je možné ji dále rozdělit do následujících vzorců: sloveso *být* + adjektivum + vedlejší věta, sloveso *být* + adjektivum + předložková fráze a sloveso *být* + adjektivum + infinitiv. V rámci kategorie adjektivní realizace je nejčastějším překladem *určitě* a *jistě* struktura *to be + sure*. Tato struktura se vyskytuje v 10 z 15 příkladů v případě *určitě* a ve 2 ze 7 příkladů v případě *jistě* v rámci kategorie obsahující sloveso.

V rámci kategorie obsahující sloveso nastaly případy, kdy česká adverbia *určitě* a *jistě* byly do angličtiny přeloženy celou větou, jsou tedy nazývány jako realizace celou větou. V případě *jistě* se realizace celou větou kryje s následujícími vzorci: *být* + adjektivum + vedlejší věta, eliptické sloveso a plnovýznamové sloveso a zaujímá 7% všech přeložených příkladů. Na druhou stranu, *jistě* je celou větou realizováno ve 12,2% přeložených příkladů ačkoli pouze vzorcem *být* + adjektivum + vedlejší věta.

Následující realizační formy českých adverbií *určitě* a *jistě* jsou spíše minoritní. Jmenovitě se jedná o kategorie *ustálená fráze* a *předložková fráze*. *Ustálená fráze* je třetí nejvíce frekventovanou realizační formou v případě *jistě* a zaujímá 7%, následuje ji předložková fráze se 3,5%. V případě *určitě* je patrná opačná tendence: předložková fráze zaujímá 10% a následuje ji ustálená fráze se 2%. Výrazy spadající do kategorie *ustálená fráze* jsou následující: *no doubt* (3 výskyty v případě *jistě*) a *of course* (jeden a jeden výskyt jak v případě *jistě*, tak *určitě*.) Pokud jde o adverbium *jistě*, spadají do kategorie Předložková fráze výrazy *without doubt*, *without a doubt* and *for sure* (2 výskyty.) Pokud ovšem jde o adverbium *určitě*, je situace zcela odlišná. V celém materiálu se nachází pouze dva případy a oba spadají do kategorie adjunkt (tzn. jsou začleněné do větné stavby). Jsou jimi výrazy *for an absolute fact* (viz J9, appendix) a *with the control and assurance*. (viz J44, appendix)

Gramatická kategorie disjunkt vykazuje největší diverzitu ve svých realizačních formách. Pokud jde o adverbium *jistě*, může být realizováno adverbialním určením, kategorií zahrnující sloveso a ustálenou frází. V případě adverbia *jistě* se k výše jmenovaným realizačním formám přidává předložková fráze. Na druhou stranu subjunkt je v obou případech realizován pouze pomocí adverbia. Pouze překlady českého adverbia *jistě* mohou fungovat ve větě jako adjunct, v této gramatické funkci se vyskytuje 5 krát ze všech 60 příkladů. V těchto případech je adjunct realizován buď jako adverbium nebo jako předložková fráze. Obě tyto realizační formy mají silný sklon k tomu být součástí paralelní struktury, aby se tak snáze integrovaly do

věty. Paralelní struktura se vyskytla ve 3 z 5 případů adjunktů a konkrétně jsou to výrazy *slowly but surely* (viz J5, appendix) *with the control and assurance* (J44, appendix) a *swiftly but surely* (J48, appendix).

Adverbia *určitě* a *jistě* mohou mít v češtině na úrovni věty dvě funkce, slouží buď jako příslovečné určení nebo přispívají k větné modalitě. V angličtině toto rozlišení odpovídá gramatickým kategoriím – adjunktů a disjunktů, v tomto pořadí. Mezi další gramatické kategorie v angličtině patří subjunkt a konjunkt. Jedna z funkcí, kterou subjunkt v angličtině zastává, je funkce intenzifikátoru, v češtině takováto kategorizace chybí. Jako subjunkt bylo klasifikováno 8.3% anglických překladů *jistě* a 4% *určitě*. Gramatická kategorie konjunktů nebyla u zkoumaných adverbíů vůbec zastoupena.

Určitě and *jistě* se nejčastěji překládají do angličtiny jako *certainly* (27 výskytů celkem) nebo *surely* (22 výskytů celkem). Přestože tyto výrazy nejsou v angličtině naprostými synonymy, oba vyjadřují modalitu nejvyšší míry jistoty. V analýze materiálu se ovšem vyskytly případy, kdy *jistě* bylo překládáno jako *probably* (ve 13% přeložených příkladů) and *apparently* (ve 2%). Tyto výrazy snižují míru jistoty ve větné modalitě a připouští určitou míru pochybností. Tato modifikace oproti originálu je zcela na rozhodnutí překladatele.

Míra jistoty může být také dále ovlivněna pre-modifikací. V tomto případě se v zanedbatelné míře některé anglické překlady českých adverbíů *určitě* a *jistě* odchylojí od originálu. *Určitě* vykazuje větší schopnost pre-modifikace v češtině než *jistě*. V originále je *určitě* třikrát pre-modifikováno (ze všech 48 příkladů) a tato pre-modifikace byla zachována pouze v jediném případě, jinak byla vynechána. *Jistě* je pre-modifikováno v originále pouze jednou a anglický překlad mu adekvátně odpovídá. Tyto postřehy jsou spíše okrajové, protože se týkají velmi malého počtu zkoumaných příkladů, ale přesto samozřejmě přispívají k vyjádření větné modality.

10. Appendix

All English counterparts of the Czech adverbs *určitě* and *jistě* used for the purpose of this thesis are listed in the appendix. They are marked with U for *určitě* and J for *jistě* and a number is assigned to them according to the order in which they appeared in the search.

Table 11: All English translation counterparts of *jistě*

	Original Czech sentence	English translation counterpart
J1	... když erotický život s manželkou nestál za řeč, přece jen spali na jedné posteli, probouzeli se v noci hlasitým dechem toho druhého a vdechovali navzájem pachy svých těl. Spal by [[jistě]] raději sám, jenomže společná postel zůstávala symbolem manželství a symboly, jak víme, jsou nedotknutelné. Pokaždé, když uléhal vedle manželky do postele, myslil na to, že si ho jeho milenka představuje, ...	True, he would rather have slept by himself, but the marriage bed is still the symbol of the marriage bond, and symbols, as we know, are inviolable.
J2	... nezřízená mimika vryla už dávno mnoho vrásek, byla v temperamentním pohybu. Dámy ji poslouchaly a ustavičně se smály. Franz se nemohl zbavit dojmu, že jim vypráví o něm. Musila se [[jistě]] dovědět, že Sabina zmizela ze Ženevy přesně ve stejnou dobu, kdy se s ní Franz rozhodl žít. To byla opravdu komická historie! Nemohl se divit, že bude sloužit jako předmět ...	Surely she knew that Sabina had disappeared from Geneva at the very time Franz decided to live with her.
J3	... čerpám vodu z pumpy do vědra. Mohli by mě ovšem udat, že přechovávám kocoura Tomáše, ale každý ví, že Tomáš je tulák, že běhal v cizích zahradách jako loupežník, a [[jistě]] jsou rádi, že si nyní našel útočiště. Nikoli, Tomáše mi nebude nikdo zazlívát. Jednou byl u mne udavač, chtěl zjistit, mám-li radioaparát, ukázal jsem mu svou mansardu, prohlédl si celý ...	Of course, they might have informed on me for keeping Tomas the cat, but everyone knew that Tomas was a stray, that he trespassed into gardens like a robber, and everyone was probably glad that he had finally found a steady place to stay.
J4	... a čestný člověk je povinen nebrat je na vědomí, neslyšet je. Říkám vám, pane kolego, je v mém zájmu i v zájmu vašich pacientů, abyste pokračoval ve své práci." "Máte [[jistě]] pravdu," řekl Tomáš a tvářil se nešťastně. "Ale?" snažil se primář uhodnout jeho myšlenky. "Bojím se, že bych se styděl." "Před kým? To máte o lidech kolem vás tak vysoké ...	'You're right, I'm sure,' said Tomas, looking very unhappy.

J5	... pouto jakéhosi bratrství. Usmívali se na něho o to spokojeněji, že neměl nikdy pověst konformisty. Jeho předpokládaný souhlas s primářovým návrhem byl proto důkazem, že zbabělost se stává pomalu a [[jistě]] normou jednání a přestane být brzo vnímána jako taková. Tito lidé nebyli nikdy jeho přáteli. Tomáš si uvědomil s úlekem, že kdyby opravdu vyrobil prohlášení, o které ho primář žádal, ...	His supposed acceptance of the chief surgeon's proposal was therefore further proof that cowardice was slowly but surely becoming the norm of behaviour and would soon cease being taken for what it actually was.
J6	... jejich rýmy, bolavých zad a nepravidelné menstruace. Pozorovaly ho skoro s ostychem, když polil sklo vodou, nasadil kartáček na tyč a začal umývat výlohu. Kdyby mohly opustit zákaznický v obchodě, [[jistě]] by mu byly tyč vzaly z rukou a umývaly skla místo něho. Tomáš byl objednávan především velkými obchody, ale podnik ho často posílal i k soukromníkům. Lidé tehdy prožívali masové ...	If they could have left their customers alone in the shops, they would surely have grabbed the pole from his hands and washed the windows for him.
J7	... vedla k definitivní ztrátě svobody jejich národa na mnoho desetiletí či staletí. Měli mít tehdy víc odvahy než opatrnosti? Co měli dělat? Kdyby se mohly dějiny Čechů opakovat, bylo by [[jistě]] dobré vyzkoušet pokaždé tu druhou eventualitu a potom srovnat oba výsledky. Bez takového experimentu jsou všechny úvahy jen hrou hypotéz. Einmal ist keinmal. Co se stane jen jednou, jako by..	If Czech history could be repeated, we should of course find it desirable to test the other possibility each time and compare the results.
J8	... ruku rodině zesnulého, Tomáš uviděl v koutku síně hlouček mužů a mezi nimi dlouhého schýleného redaktora. Zase v sobě ucítil stesk po těch lidech, kteří se ničeho nebojí a jsou [[jistě]] navzájem spojeni velkým přátelstvím. Pokročil k němu, usmál se, chtěl ho pozdravit, ale schýlený muž řekl: "Pozor, pane doktore, raději se nepřibližujte." Věta byla zvláštní. Mohl si ji vysvětlit jako ...	The sight of him made Tomas feel how much he missed these people who feared nothing and seemed bound by a deep friendship.
J9	... Franz byl v hloubi duše čestný a dobrý. Jak jinak si vysvětlit to nesmyslnou, zoufalou cestu někam do Asie? Šel si tam pro svou smrt. Ano, Marie-Claude to ví zcela [[jistě]]: Franz hledal vědomě smrt. V posledních dnech, kdy umíral a neměl už potřebu lhát, nechtěl vidět než ji. Nemohl mluvit, ale děkoval jí alespoň očima. Svým pohledem ji prosil o ...	Yes, Marie-Claude knew it for an absolute fact: Franz had consciously sought out death.
J10	... vlastníkem, ale jen správcem planety, který se bude musit ze své správy jednou zodpovídat. Descartes učinil rozhodný krok dál: učinil z člověka "pána a vlastníka přírody". A je v tom [[jistě]] jakási hluboká souvislost, že právě on odepřel zvířatům definitivně duši: člověk je vlastník a pán, kdežto zvíře, říká Descartes, je jen automat, oživený stroj, "machina animata". Jestliže zvíře nařiká, není ...	And surely there is a deep connection between that step and the fact that he was also the one who point-blank denied animals a soul. Man is master and proprietor, says Descartes, whereas the beast is merely an automaton, an animated machine, a machina animata.

J11	... se a dlouze se na ni zadívala velkýma hnědýma očima. Tereza ji znala. Říkala jí Markéta. Ráda by pojmenovala všechny své jalovice, ale nemohla. Bylo jich příliš mnoho. Kdysi dávno, [[jistě]] ještě před čtyřiceti lety, všechny krávy v této vsi měly jméno. (A jelikož jméno je znakem duše, mohu říci, že je měly navzdory Descartesovi.) Ale pak se z vesnic udělala ...	Not so long before, forty years or so, all the cows in the village had names.
J12	... ní konfliktů, drásavých scén, není v ní vývoje. Karenin obklopol Terezu a Tomáše svým životem založeným na opakování a očekával od nich totéž. Kdyby byl Karenin člověkem a nikoli psem, [[jistě]] by už dávno Tereze řekl: "Prosím tě, mne už nebaví nosit každý den v hubě rohlík. Nemůžeš pro mne vymyslet něco nového?" V té větě je obsaženo veškeré odsouzení člověka. ...	If Karenin had been a person instead of a dog, he would surely have long since said to Tereza, 'Look, I'm sick and tired of carrying that roll in my mouth every day.
J13	... fotografie? A proč už tak dávno snil o mládeneckém bytě? A proč nemohl uposlechnout matčina přání, aby se do vily nastěhovala její sestra a neteř? Vždyť by to bylo praktičtější: [[jistě]] by se o něho starali v jeho nemoci lépe než nějaká placená ošetřovatelka, kterou si bude musit jednoho dne najmout. Když se ho ptala po důvodech jeho stěhování, dočkala se ...	After all, that would have been more practical: they would surely have taken better care of him in his illness than some nurse who would have to be hired sooner or later.
J14	... a neměla pro to slovo, to gesto v ní ožilo a řeklo za ni, co sama neuměla říci. Nevím, jak dlouho ho používala (či přesněji jak dlouho ono používalo jí), [[jistě]] až do toho dne, kdy si všimla, že její o osm let mladší sestra hází do vzduchu paži, když se loučí s malou kamarádkou. Když viděla své gesto v provedení ...	I don't know how long she kept using it (or, more precisely, how long it kept using her), but surely up to the day when she noticed her sister, younger by eight years, tossing up her arm while saying good-bye to a girlfriend.
J15	... vědom, že se na něho dívá několik milionů diváků, jeho útrapa by ještě vzrostla a smích, který se odráží v chodbách jeho nesmrtelnosti, by zněl ještě hlasitěji. Lid by si [[jistě]] vyžádal, aby film o slavném hvězdáři, který se stydí močit, byl vysílán každého roku na Silvestra, kdy se lidé chtějí smát a nemají většinou čemu. Tato představa ve mně probouzí ...	People would surely demand that the film about the famous astronomer who was ashamed to urinate be broadcast every New Year's Eve, when everybody feels like laughing and there is seldom anything to laugh about.
J16	... to doveděla až toho dne, kdy ho sanitka odvezla do nemocnice uprostřed strašného záchvatu, který ho stihl vteřinu poté, co skončil v soudní síni dramatickou obhajovací řeč. Ta ješitnost byla [[jistě]] směšná, ale Agnes jí byla spíš dojata a skoro ji Paulovi záviděla. I když byl Paul pravděpodobně nadprůměrně ješitný, přece, říkala si Agnes, jeho postoj odhaluje rozdíl mezi mužským a ...	This vanity of his was certainly ridiculous, but Agnes found it rather touching and almost envied Paul for it.

J17	<p>... prsům a nebyla vymrštila paže vpřed. To gesto jako by mělo svou vlastní vůli: vedlo ji a ona ho pak jen následovala. Gesta Laury i Bettiny jsou totožná a je [[jistě]] souvislost mezi Laurinou touhou pomoci vzdáleným černochům a Bettininou snahou zachránit na smrt odsouzeného Poláka. Přesto se však přirovnání zdá být nepatřičné. Neumím si představit, že by Bettina von Arnim ...</p>	<p>The gestures of Laura and Bettina are identical and there is certainly some connection between Laura's desire to help distant blacks and Bettina's attempt to save a condemned Pole.</p>
J18	<p>... jsme dobře pochopili příběh z lázní Teplic: Beethoven s kloboukem hluboko vraženým do čela a s rukama za zády kráčí proti císařovně a jejímu dvoru, v němž kromě pánů byly [[jistě]] i dámy. Jestli je nepozdravil, byl to nezdvůřák, jemuž není rovno! Jenomže tomu se právě nedá věřit: i když byl podivín a morous, Beethoven nebyl nikdy hulvát vůči ženám! Celý ...</p>	<p>Beethoven, his hat pulled down over his forehead and his arms clasped behind his back, strode towards the Empress and her court, which was certainly made up of ladies as well as gentlemen.</p>
J19	<p>... obraz spěchají tleskat Beethovenovi, nerozumějí vůbec jeho pýše: jsou to povětšinou lidé zaslepení politikou, kteří sami dávají přednost Leninovi, Guevarovi, Kennedymu či Mitterrandovi před Fellinim či Picassem. Romain Rolland by [[jistě]] smekl klobouk mnohem hlouběji než Goethe, kdyby v aleji lázní Teplic proti němu kráčel Stalin. 15. S úctou Romaina Rollanda k ženám je to nějaké divné. On, který obdivoval Bettinu ...</p>	<p>Remain Rolland would surely have bowed much more deeply than Goethe, if he had encountered Stalin on a path in Teplitz.</p>
J20	<p>... věnuje člověk přítomnosti, kolik vzpomínám a kolik budoucnosti. Došli bychom tak k poznání toho, kdo je skutečně člověk v poměru k času. Co je to lidský čas. A mohli bychom [[jistě]] vymezit tři základní typy člověka podle toho, která z podob času je pro něho dominantní. Abych se vrátil k náhodám. Co můžeme spolehlivého říci o náhodě v životě bez matematického ...</p>	<p>And we could surely define three basic types of human being depending on which variety of time was dominant.</p>
J21	<p>... a šel se podívat do jejího pokoje, i když bylo vyloučeno, že by ji byl neslyšel přijít domů. Na koho se má ještě obrátit? Na Lauru? Ta by mu vůz [[jistě]] ráda půjčila, ale trvala by na tom, že pojede s ním; a to právě nechtěl připustit: Agnes se se sestrou rozešla a Paul nechtěl udělat nic proti její vůli. Pak ...</p>	<p>She would certainly be happy to lend him her car, but she would insist on going along with him;</p>
J22	<p>... dostal darem. Díky tomu prodeji získal nejen dost peněz, ale objevil i způsob své budoucí obživy: bude prodávat boháčům (kterými opovrhoval) obrazy současných malířů (jichž si nevážil). Na světě je [[jistě]] mnoho lidí, kteří se živí prodejem obrazů, a ani ve snu je nenapadne, aby se za své povolání styděli. Což Velásquez, Vermeer, Rembrandt nebyli také obchodníky s obrazy? Rubens to ...</p>	<p>There are surely many people in the world who make a living through the sale of paintings, and to whom it never occurs in their wildest dreams to feel ashamed of their occupation.</p>

J23	... ceně a naopak dobrodružství, k nimž došlo nečekaně, která se neohlašovala jako něco mimořádného, stávala se ve vzpomínce nedocenitelná. Myslíl na ženy, které povýšila jeho paměť: jedna z nich už [[jistě]] překročila věk, kdy by ji ještě toužil potkat; jiné žily v podmínkách, které činily setkání krajně obtížné. Ale byla tu loutnistka. Už osm let ji neviděl. Vybavovaly se mu tři ...	He thought of the women raised in value by memory: one of them had surely passed the age when he would still wish to meet her;
J24	... nebere vážně! Všichni se chtějí jen bavit." "To přijde na stejno. Až bude muset totální osel oznámit ve zprávách vypuknutí atomové války anebo zemětřesení v Paříži, bude se u toho [[jistě]] snažit být vtipný. Možná že si už od nynějška pro ty příležitosti hledá nějaký kalambúr. Ale to nemá nic společného se smyslem pro komično. Protože ten, kdo je v tomto ...	When that compleat ass is forced to announce on his news programme that an atomic war has broken out or that Paris has been devastated by an earthquake, he will certainly try to be amusing.
J25	... symfonie provedla před publikem nezasvěcenějších odborníků nejdřív s opravami posledních čtrnácti dnů a pak bez oprav. Ručím za to, že by nikdo neuměl rozeznat jednu verzi od druhé. Rozumějte: je [[jistě]] obdivuhodné, že motiv hraný v druhé větě houslemi převezme v poslední větě flétna. Všechno je propracováno, promyšleno, procítěno, nic není ponecháno náhodě, ale ta obrovská dokonalost nás přesahuje, přesahuje kapacitu ...	Don't get me wrong: it is certainly remarkable that the motif played in the second movement by the violin is picked up in the last movement by the flute.
J26	... fotografického aparátu, ale dovedete si představit, jak by vám bylo, kdyby se nejkrásnější dívčí ústa, jaká jste kdy viděl, maličko prohnula k pochybovačnému úšklebku a řekla: "Vy a žralok?" Je [[jistě]] pochopitelné, jestliže některá má rozhodnutí nesla pečeť přání, abych jednoho dne mohl říci: "Ano, slečno Barboro, já a žralok, já a lev, já a jakékoliv nebezpečí na světě." III) Slečna ...	" It is certainly understandable that such situations sometimes led me to decisions reached in the hope that one day I would be able to say:
J27	... že Milouš je nemocen. Lékař prý mu nařídil pobyt na čerstvém vzduchu. Protože její finanční prostředky nedovolují, aby ho poslala do lázní, byla starostmi celá bez sebe. Dovedu si prý [[jistě]] představit, jak jí bylo: celou noc proplakala. Ano, nestydí se to říci, celou noc proplakala. Ať přemýšlela sebevíc, nenalézala východiska, ačkoliv bylo tak jednoduché a tak nasnadě. To až Milouš ...	Apparently I would have no difficulty imagining what it was like for her: she'd spent the whole night in tears.
J28	... že Milouš jakživ tak dobře nevypadal jako právě tenkrát. Ale konečně, říkal jsem si, je-li nemocen, může mu jenom prospět, když zanechá kouření. Kdyby byl živ jeho otec, strýc František, [[jistě]] by mu kouření zakázal. Sám nekouřil a nevezal do úst	If Uncle Francis, his father, had been alive, he would surely have forbidden him to smoke.

	ani kapku lihoviny. Věřil, že si tím prodlouží život. Říkával, že kdyby nebylo alkoholu, mohl zde ve zdraví být ještě ...	
J29	... aby si je na noc nasadili na obličej. Přirozeně že si myslili, že se Saturnin zbláznil. Tázali se, proč by dělali takové hlouposti, a Saturnin jim odpověděl, že je jim [[jistě]] známo, že na lodích nelze vyhubit jisté obtížné hlodavce, o kterých se říká, že první opouštějí potápějící se loď. Řekl jim ještě, že my oba máme již zkušenosti, že je ...	They asked why they should do anything so ridiculous. Saturnin replied that they must surely know that on boats it is impossible to exterminate certain troublesome rodents, those of which it is said that they are the first to abandon a sinking ship.
J30	... pokoje, a volal za mnou, že to přejde. Dopravili mne do postele a poslali do města pro lékaře. Nevím, nač lékaři vlastně jsou, ale na to, co se mnou prováděl, [[jistě]] ne. Ten kotník mne bolel stejně dost, a naprosto nebylo potřebí obracet mi nohu patou dopředu. Potom zasmušile prohlásil, že budu musít na rentgen a že zítra ráno pošle pro ...	I do not really know what doctors are for, certainly not in view of what this man did to me.
J31	... dovnitř. Zvolala něco naprosto nesrozumitelného a vrhla se do křesla. Saturnin si dovolil poznamenat, že to snad není možné. Teta pravila, že je tomu bohužel tak. Saturnin mínil, že se [[jistě]] všechno vysvětlí. Teta řekla, že měla zlý té noci sen. Saturnin se tázal, zda šla dceruška k vodě ven. Teta se naň nechápavě podívala a ptala se, jaká dceruška. Místo ...	Saturnin expressed the opinion that no doubt there would be an explanation for everything.
J32	... rozvodněné řece. Řekl jsem Saturninovi, že mám obavy, aby se dědeček nezlobil, až se doví, že ta práce byla Miloušovi nařízena jeho jménem. Saturnin mínil, že by se starý pán [[jistě]] nezlobil, a mimoto byl přesvědčen, že Milouš žádné červy nenajde a bude rád, když se o tom nebude mluvit. Pravil, že Milouše poslal pryč hlavně kvůli slečně Barboře. Slečna Terebová ...	Saturnin thought that the old gentleman would certainly not take offence, besides which he was convinced that Bertie would not find any worms and would be only too pleased not to mention the matter.
J33	... slečna Barbora při tom nebyla. Po odchodu tety Kateřiny zůstali jsme, dědeček, doktor Vlach a já sedět mlčky a myslím, že jsme každý myslili na něco jiného. Doktor Vlach se [[jistě]] v duchu divil, proč dědeček, který měl takovou hrůzu z tetina vaření, nepoužil vši své autority, aby bylo dodrženo jeho rozhodnutí, že vařit bude slečna Barbora. Já ovšem znám tetu ...	Dr. Witherspoon was surely wondering to himself why Grandpa, who was so terrified of my aunt's cooking, did not employ every means at his disposal in order to ensure that the decision to put Miss Barbara in charge of the kitchen was complied with.
J34	... pravda a že je to hanba. Že v normální slušné rodině by byla požádána, aby se kuchyně ujala, a nikdo by ji neurážel tím, že svěří vaření mladému děvčeti, které [[jistě]] neumí ani oškrabat brambor. Potom si vzdychla a pravila, že ji to nepřekvapuje, protože už dávno si zvykla na to, že s ní rodina takto	My aunt said that this was perfectly true and a disgrace to boot. Any decent family of normal people would have invited her to take over the kitchen and no one would have insulted her by entrusting the cooking to a slip of a girl who couldn't so much as peel a potato.

	zachází. Dědeček se ptal, jestli ...	
J35	... s ní budeme spokojeni později. Ve špižárně byly sice ještě nějaké konzervy, ale bylo jich málo. Poslední mléko spotřebovala na lívanečky a chléb už není vůbec. Dědeček řekl, že nás [[jistě]] hladem umřít nenechá a že po tom, co dnes dokázala, má k ní bezmeznou důvěru. Posadil ji do křesla a starostlivě se ptal, jestli samou péčí o nás nezapomněla na ...	Grandpa said that she would certainly not allow us to die of hunger. After her performance that day his faith in her was boundless.
J36	... takový hlad. Není důvodu, proč by mu nevěřil, že musí v České Třebové přeseďat, nebo že dotýkati se drátů i na zem spadlých je životu nebezpečno. To mu uvěří docela [[jistě]] a nebude se drátů dotýkat. Jinak by dokázal platnost rčení, že komu není rady, tomu není pomoci. Mnohým není jasný smysl toho, že je pozdě bycha honiti. Vzniklo to jako ...	They will understand them very well and avoid touching the wires.
J37	... tomu bylo ve skutečnosti. Můj plán na ústup zadním schodištěm se octl v sutinách, když se ozvalo otvírání dveří Saturninova pokojíku. Kdyby byl Saturnin věděl, co se děje, byl by [[jistě]] kryl můj ústup, ale nebylo ani pomyšlení na to, abych mu za těchto okolností mohl něco vysvětlovat, a měl jsem nejasné tušení, že jediná věc, kterou bych mohl získat, kdybych ...	If Saturnin had known what was afoot he would certainly have covered my escape, but I didn't have the slightest idea of how I could explain anything in these circumstances. Moreover I had the vague feeling that the one thing I could earn for myself by trying to skirt round Saturnin in the darkness would be received squarely on the chin.
J38	... nebyl dobrý muž, a bylo dobře, že spí někde v kostelní kryptě pod těžkou plotnou mramoru. Jistě se už dávno rozpadl na prach a duši odnesl ďábel do pekla. To [[jistě]], holoubku, a bylo ti čerta platno, i kdybys byl zaživa členem svaté inkvizice. To tam na druhém břehu neplatí. Vypadáš na to, že by ses dovedl dívat, jak upalují člověka. ...	No doubt about it, my dear chap, the Devil had every right to you, even if you were a member of the Holy Inquisition during your lifetime.
J39	... Doktor Vlach pravil, že ví o případu, kdy šéf jakéhosi úřadu odmítl dát mladému úředníku dovolenou a řekl mu přitom: "Neurastenie ve vašich letech? Že se nestydíte!" Toho pána by [[jistě]] nenapadlo, aby někomu řekl: "Zápal slepého střeva ve vašich letech? Že se nestydíte!" a přece by se obě otázky vyznačovaly toužou pitomostí. Doktor Vlach ukončil svou řeč a ptal se, ...	It would certainly never have occurred to this gentleman to say to someone:
J40	... Osobně považuji Saturninův výklad za pravděpodobnější, protože lépe vystihoval ráz tetina obřadného omývání nežli píseň o tom, že ženská drhne schody. Teta má o své postavě velmi dobré mínění a [[jistě]] by v té spojitosti nepoužila takového přirovnání. Slečna Barbora vyšla ve svém sportovním kostýmku a vzhledem závodila se svěžestí jitra. Byla prostovlasá, ruce měla v kapsách	My aunt had a very high opinion of her own figure and would certainly not make such a comparison in this context.

	a vypadala, jako by ...	
J41	... doktora Vlacha nebyly tak docela bez chuti, jak se nám zpočátku zdálo, a ta mlha, ležící nad lesy, byla vlastně velmi malebná. Všechno bylo tak svěží a ten ranní deštík [[jistě]] lesu velmi prospěl. Nebe na východě se jasnilo každou minutu a cítili jsme, že slunce čeká za kulisami hor připraveno, aby na pokyn nebeského režiséra vystoupilo na scénu v celé ...	Everything was fresh and a spot of early rain had certainly perked up the forest.
J42	... koje, kde čekala teta Kateřina, vrhl se do křesla a prohlásil, že je to tedy odbyto. Privil, že všechno šlo hladce a že dědečkově rozhodnutí, třeba je poněkud překvapující, je [[jistě]] moudré. Domnívá se, že ze strany příbuzných nebude námitek, vzhledem k tomu, že jsou již všichni hmotně zabezpečeni. Teta Kateřina se zarazila a pravila, že všichni zabezpečeni nejsou a ona ...	Everything had passed off smoothly and Grandpa's decision, though a little surprising, was certainly evidence of his wisdom.
J43	... k tomu, že jsou již všichni hmotně zabezpečeni. Teta Kateřina se zarazila a pravila, že všichni zabezpečeni nejsou a ona doufá, že dědeček na to pamatoval. Byl vždycky šlechetný a [[jistě]] v poslední vůli tuto vlastnost nezapřel. Konečně není ani nutno dovolávat se šlechetnosti, protože jsou určité morální povinnosti, kterým se člověk dědečkova formátu nikdy nevyhýbá. Není-li dědečkovou povinností postarat se ...	He was always a generous man and would certainly not fail to show this trait in his will.
J44	... Vzpomínka na muže, který nedovedl vyprávět Zítřa u Národního divadla Vesničky s červenými taškovými střechami vypadaly jako korály navlečené na bělošedé stužce silnice, po níž slečna Barbora řídila svůj rapid [[jistě]] a bezpečně jako šofér z povolání. Veliká reklamní tabule s obrazem pneumatiky vrhla nám do očí svůj nápis a zmizela za námi. Mohutné lípy kolem silnice mýjely nás v pravidelných ...	Small villages with red-tiled rooves looked like beads on the white-grey string of the highway, along which Miss Barbara drove her Rapide with the control and assurance of a professional chauffeur.
J45	... to děvče má vtip, a litoval jsem, že jsme ji nepřinutili, aby i ona něco vyprávěla za těch večerů, kdy jsme sedávali potmě. Vymlouvala se, že neumí vyprávět, ale to [[jistě]] nebyla pravda. Je velmi málo lidí, kteří opravdu vyprávět nedovedou. Sám jsem se s takovým člověkem setkal jen jednou. Bylo to v zimě a spal jsem ve společné noclehárně lyžařské ...	She'd excused herself on the grounds that she didn't have any tale to tell, but that had certainly not been the case.
J46	... v luxusní limuzíně je bez diskuse volovina. Už tak to díky vám nemá lehký a tím palácem na kolech jí to děláte ještě těžší. A za druhé, velkorýsy otec je [[jistě]] veskrze sympatická postava, ale tou naprosto bezbřehou tolerancí a tím nekritickým	And secondly, a generous father is no doubt an entirely admirable figure, but your utterly limitless tolerance and uncritical adoration will provoke the same problems which - in my view - you are

	zbožněním si u Agáty zaděláváte na stejný problémy, který - řekl bych - máte možná dneska s Beátou." Trochu ...	possibly having with Beata at present."
J47	... někam odjíždíte stopem?" Beáta se zasmála, a dokonce na mě pohlédla. Bylo to milé. "Jakým kurva stopem? Co je to kurva za sráče?" ječel na ni zrazeně. "V tom případě [[jistě]] spěcháte na nějaký raut?" Zahrnul mě sérií nadávek. Opravdu mne těšilo. Na parkovišti na Karlově náměstí - stále bez lustru, ale již obtěžkáni tuctem tapetových rolí - jsme potkali rodinného ...	"In that case I expect you'll be rushing off on some rave or other?"
J48	... narazila rukou do zpětného zrcátka: "Jau!" Beáta zdvihla obočí a zrcátko narovнала. Nasadila si tmavé brýle. "No," pravila vlídně, "myslíte, že už můžem?" Silnice byla volná. Beáta jela rychle, ale [[jistě]]. (Obávám se, že od jisté doby pro mne ono klíšé ženská za volantem ztratilo svůj rádobvytipný obsah, a dnes pro mne mnohem spíše než záminku k hloupé anekdotě představuje uhrančivé, ...	Beata drove swiftly but surely.
J49	... Rozbil jsem přívodovou rouru jednou v létě, brzy po rozbití střechy, řekl jsem si tenkrát, že lidé snad budou bydlet v rozbořeném domě, ale nebudou chtít bydlet bez vodovodu, oni [[jistě]] ne. Voda tekla někam do země, uteklo jistě mnoho vody, ale nebyl to můj dům a já jsem neplatil účty za vodu. Vzal jsem konev a šel na roh ulice ...	I had smashed the feed pipe during the summer, soon after I made the hole in the roof. I said to myself at the time that people might be willing to live in a wrecked house but they wouldn't want to live without water; they certainly wouldn't want to do that.
J50	... po rozbití střechy, řekl jsem si tenkrát, že lidé snad budou bydlet v rozbořeném domě, ale nebudou chtít bydlet bez vodovodu, oni jistě ne. Voda tekla někam do země, uteklo [[jistě]] mnoho vody, ale nebyl to můj dům a já jsem neplatil účty za vodu. Vzal jsem konev a šel na roh ulice k pumpě. Bylo u ní náledí a nohy ...	The water seeped into the ground and a lot of it was wasted, but the house wasn't mine and I didn't pay for water.
J51	... uhlí nechce jinak hořet." Vzpomněl jsem si, že mi zbyl ještě rám od drátěné vložky do postele, seběhl jsem do sklepa, ať oheň třeba zhasne, ale musím mít dříví, sekeře [[jistě]] naskočily zuby, jak sjížděla po drátech. Ale když jsem se vrátil, oheň ještě nezhasl, přiložil jsem trochu dříví a teprve potom začala voda trochu vřít. Seděl jsem u bubínku, bylo ...	I remembered that I still had the frame from the bedsprings. I ran down to the cellar. Even if the fire in the stove went out, I had to get some wood. The ax probably dented each time it slipped on the wire springs.
J52	... který bude něco žádat a chtít, takže se nedostane na ostatní. Vystoupil jsem do čtvrtého poschodí, šel jsem za lidmi, kteří kamsi spěchali, myslil jsem si: Ti lidé jdou asi [[jistě]] do té mé kanceláře. Ale zastavovali se u okénka a viděl jsem, jak tam berou hrnečky čaje a míchají jej lžičkou přivázanou na provázku. Postavil jsem se do řady a ...	These people are surely going to the same office as I am.

J53	<p>... tam přesně v 9, 50, jinak bude zle." Nechutnala mi vůbec černá káva ani pomazánka z čínských krabů, přestože jsem věděl, že budu v Střešovicích dlouho čekat a budu mít [[jistě]] hlad. Ale zapálil jsem si cigaretu. Byla to jedna z těch Wienerových, byl jsem včera ve velkém pokušení ji vykouřit, ale schoval jsem si ji na ráno, než půjdu do ...</p>	<p>I did not enjoy the coffee at all, or the paste made of Chinese river crabs, even though I knew that I would have to wait a long time in Stresovice and that I would be hungry.</p>
J54	<p>... rámy. Nedívali se na mne, jeden z nich řekl nadávku ve své řeči, naskákali do automobilu a odjeli. Viděl jsem tváře lidí v sousedních domech skryté za záclonami, vyhlíželi a [[jistě]] čekali na jinou podívanou, jistě si mysleli, že mě budou odvádět. Byl déšť a automobil stříkal bláto na chodník, v domě byly zablácené otisky vojenských bot, vyšel jsem před dům ...</p>	<p>I saw the faces of people in neighboring houses hidden behind curtains. They were peeking out and probably waiting for something quite different. They were surely thinking that I would be taken away.</p>
J55	<p>... jeden z nich řekl nadávku ve své řeči, naskákali do automobilu a odjeli. Viděl jsem tváře lidí v sousedních domech skryté za záclonami, vyhlíželi a jistě čekali na jinou podívanou, [[jistě]] si mysleli, že mě budou odvádět. Byl déšť a automobil stříkal bláto na chodník, v domě byly zablácené otisky vojenských bot, vyšel jsem před dům a díval se, jak ožívuje ...</p>	<p>I saw the faces of people in neighboring houses hidden behind curtains. They were peeking out and probably waiting for something quite different. They were surely thinking that I would be taken away.</p>
J56	<p>... se od země, když se začalo stmívat, byl jsem prochladlý a měl jsem hlad. Nedíval jsem se po Tomášovi, myslil jsem, že se někam odplíží do sousední zahrady, měl tam [[jistě]] v kolně útulek. Ale když jsem otvíral dveře mansardy, všiml jsem si, že se mi plete pod nohy cosi černého. "Tomáši," řekl jsem, "proč sis vybral ze všech domů právě ...</p>	<p>I didn't look for Tomas. I thought he would creep away to a neighboring garden. He probably had a place to sleep in some shed nearby.</p>
J57	<p>... nevděčník," ječela teta z ložnice, "to máme za to, že jsme se tě ujali, že jsme tě dali vystudovat za své krvavě vydřené peníze. Dobře že se toho nedočkala Klára, [[jistě]] se v hrobě obrací." "Ano," řekl strýc nyní již mdlým a skleslým hlasem, "pěkně ses vybarvil." Seděl jsem na krajíčku židle v polotemném pokoji, trhlinou v zatemnění se draly paprsky ...</p>	<p>It's a good thing Klara didn't live to see this. She must be spinning in her grave."</p>
J58	<p>... maturity, ale nedávno jsem ho potkal na ulici, hlásil se ke mně, poznal mě a pozval mě, abych ho navštívil. Byl to bývalý bohatý advokát, kterému patřily domy a akcie, [[jistě]] by se byl ke mně dřív nehlásil, nevěděl jsem, co bych s ním mluvil, když bych ho přišel navštívit, zapomněl jsem adresu, kterou mi tehdy dal, pamatoval jsem si jen ...</p>	<p>He used to be a rich lawyer and owned real estate and stocks. I'm sure that earlier he wouldn't have spoken to me and I wouldn't have known what to talk to him about if I had paid him a visit. I had forgotten the address he gave me when we met. I only remembered the district. I concentrated on trying to remember the name of the street and I finally succeeded. In the end I even remembered the approximate house number-it was either 7 or 8-but that wasn't important. I would be able to find</p>

		him.
J59	... protože v ní bydleli oni. Ale tentokrát mi nic jiného nezbyvalo než do ní vkročit. Čekal jsem dlouho přede dveřmi, ale nyní jsem byl již připraven, že budu dlouho čekat, [[jistě]] tu byli také včera a vybírali špíži, jistě se budou lidé v bytě dlouho rozmýšlet a šeptat mezi sebou, než půjdou otevřít. "To jsi ty," řekl můj spolužák Pavel. Zřejmě ...	I waited in front of the door for a long time, but now I expected to have to wait. They had probably been here too yesterday and taken everything from the larder. The people inside would probably take a long time making up their minds and whispering to one another before they opened the door.
J60	... nic jiného nezbyvalo než do ní vkročit. Čekal jsem dlouho přede dveřmi, ale nyní jsem byl již připraven, že budu dlouho čekat, jistě tu byli také včera a vybírali špíži, [[jistě]] se budou lidé v bytě dlouho rozmýšlet a šeptat mezi sebou, než půjdou otevřít. "To jsi ty," řekl můj spolužák Pavel. Zřejmě se mu ulehčilo, když uviděl mou tvář kukátkem. ...	I waited in front of the door for a long time, but now I expected to have to wait. They had probably been here too yesterday and taken everything from the larder. The people inside would probably take a long time making up their minds and whispering to one another before they opened the door.

Table 12: All English translation counterparts of *určitě*

	Original Czech sentence	English translation counterpart
U1	... nemohl usnout. Převaloval se vedle spící Terezy a vzpomněl si, co mu řekla kdysi dávno uprostřed bezvýznamného povídání. Mluvili o jeho příteli Z. a ona prohlásila: "Kdybych nebyla potkala tebe, [[určitě]] bych se do něho zamilovala." Už tehdy uvedla ta slova Tomáše do podivné melancholie. Uvědomil si totiž najednou, že je to jen náhoda, že Tereza miluje jeho a ne přítele ...	They had been talking about his friend Z. when she had announced, 'If I hadn't met you, I'd certainly have fallen in love with him.'
U2	... minutu, možná dvě, snad tři. A co dělal tak dlouho v té miniaturní předsíni? Šel na záchod Tereza se snaží upamatovat, zda slyšela klapnout dveře nebo stahovat vodu. Ne, vodu [[určitě]] neslyšela, to by si pamatovala. A je si téměř jista, že dveře také neklaply. Co tedy dělal v té předsíni? Zdálo se to být náhle až příliš jasné. Chtějí-li ji ...	No, she was positive she'd heard no water; she would have remembered that.
U3	... Však my nežádáme trest," usmál se, "my žádáme odpuštění trestu." "Já vím," řekl Tomáš. Už se smířil s tím, že v příštích vteřinách udělá něco, co je možná ušlechtilé ale [[určitě]] úplně zbytečné (protože to politickým vězňům nepomůže) a jemu osobně nepříjemné (protože se to děje za okolností, které mu vnutili). Syn ještě řekl (skoro prosebně): "Je to tvoje povinnost to ...	In the next few moments he would do something possibly noble but certainly, and totally, useless (because it would not help the political prisoners) and unpleasant to himself (because it took place under conditions the two of them had imposed on him).

U4	... ji otevřela a četla. Karenin ji vždycky doprovázel. Naučil se štěkat na mladé krávy, když byly příliš veselé a chtěly se vzdálit od ostatních; dělal to s očividnou radostí. Byl [[určitě]] z celé trojice nejšťastnější. Dosud nikdy jeho úřad "strážce orloje" nebyl tolik respektován jako zde, kde žádná improvizace neměla místa. Čas, v němž tu Tereza a Tomáš žili, se přibližoval ...	He was definitely the happiest of the three.
U5	... z dřevěné chalupy v horách, který se uměl obětovat pro své děti, které všechny vystudovaly a vstoupily do manželství s dobře postavenými partnery. Když ho matka poznala, byla do otce [[určitě]] zamilována, čemuž se nelze divit, protože byl hezký člověk a už ve třiceti letech univerzitní profesor, což v tehdejší době bylo ještě docela vážené povolání. Neměla jen radost, že má ...	When Mother married Father, she was undoubtedly in love with him, which is not surprising for he was a good-looking man and at thirty already a university professor, a respected occupation at that time.
U6	... v něm mizet předměty anebo z něho vypouštějí ke stropu hejno holubic. Bettina vypustila z Goethova klobouku ošklivé ptáky jeho poníženosti a nechala zmizet v Beethovenově klobouku (a to si [[určitě]] nepřála!) jeho hudbu. Chystala pro Goetha to, čeho se dostalo Tycho de Brahemu a Carterovi: směšnou nesmrtelnost. Ale směšná nesmrtelnost číhá na všechny a pro Ravela byl Beethoven s kloboukem ...	Bettina released from Goethe's hat the ugly birds of his servility, and from Beethoven's hat she caused to disappear (surely unwittingly), his music.
U7	... ale jen a jen totálním oslem, a to ne ze zlomyslnosti, ale protože tak krásnému titulu nikdo neodolá; ani žádný z těch, jimž Bernard v nerozumném rozrušení diplom ukazoval, ho [[určitě]] už nikdy jinak nenazve. A také ho napadlo, že to od Medvěda bylo velmi přátelské, že ho nazval duchaplným spojencem vlastních hrobníků jen v řeči u stolu. Kdyby mu ten ...	nor would any of those to whom Bernard, in his unwise haste, showed the diploma ever think of him as anything else.
U8	... Bettina 15. června 1807 Goethovi: "Nemusím mít strach oddat se tomuto citu, protože to nejsem já, kdo ho zasadil do mého srdce." Kdo jí ho tam zasadil? Goethe? To Bettina [[určitě]] nechtěla říci. Ten, kdo jí ho zasadil do srdce, byl někdo nad ní i nad Goethem, ne-li Bůh, tedy aspoň některý z andělů, o nichž mluví v citované pasáži Rilke. ...	Surely that is not what Bettina wished to say.
U9	... případě by stačilo říci pouze "Miluju A!"), ale dát diskrétně, a přece zřetelně najevo, že B je nám úplně lhostejný. Malá Agnes nebyla ovšem schopna takové analýzy. Matka s tím [[určitě]] počítala; měla potřebu se svěřit, a zároveň nechtěla být zcela pochopena. Ale dítě, i když nebylo s to všechno pochopit, vycítilo přesto, že věta mluví v neprospěch otce. A malá ...	And her mother surely counted on that;

U10	<p>... to slovo, než byla s to říci ho Rubensovi. Ano, teprve po letech, si díky zkušenosti tiché pošty uvědomil, že v době, kdy se mu zapřísahala svou věrností, měla B [[určitě]] jiného milence.</p> <p>Zkušenost tiché pošty ho proměnila: ztrácel pocit (všichni mu podléháme), že akt tělesné lásky je okamžik absolutní intimity, kdy se svět kolem nás promění v nekonečnou poušť, uprostřed ...</p>	<p>Yes, only many years later, thanks to the experience of Chinese Whispers, did he realize that at the time she was swearing her faithfulness to him, B undoubtedly had another lover.</p>
U11	<p>... něco prozradit o sémiologii fyzické lásky?) Dělal prázdné pohyby a poprvé si uvědomoval, že neví, proč je dělá. Když udělali mezi milováním pauzu (Rubense napadlo, že její profesor sémiologie dělá [[určitě]] též uprostřed dvouhodinového semináře desetiminutovou pauzu), dívka pronesla (stále stejně klidným, vyrovnaným hlasem) větu, v níž se opět vyskytlo nesrozumitelné slovo "láska"; Rubense napadla tato představa: z hloubi vesmíru sestoupí ...</p>	<p>When they paused in their love-making (it occurred to Rubens that her semiotics professor undoubtedly also took a ten-minute pause in the middle of his two-hour seminar), the girl said (still in the same calm, even voice) a sentence in which the incomprehensible word 'love' once again appeared.</p>
U12	<p>... ponecháno náhodě, ale ta obrovská dokonalost nás přesahuje, přesahuje kapacitu naší paměti, naši schopnost soustředění, takže i posluchač nejfanatičtější pozorný nepojme z té symfonie víc než jednu setinu a to [[určitě]] tu, na které Mahlerovi nejméně záleželo." Jeho myšlenka, tak očividně správná, ho rozveselovala, zatímco já jsem se stával čím dál smutnější: jestliže můj čtenář přeskochí jednu větu mého románu, nebude ...</p>	<p>Everything is worked through, thought through, felt through, nothing has been left to chance, but that enormous perfection overwhelms us, it surpasses the capacity of our memory, our ability to concentrate, so that even the most fanatically attentive listener will grasp no more than one-hundredth of the symphony, and certainly it will be this one-hundredth that Mahler cared about the least.'</p>
U13	<p>... by se pan doktor přišel podívat, co se to děje, kdyby někdo začal na ošetřovně střílet. Byla tím poněkud zmatena, ale domnívala se, že v takovém případě by pan doktor [[určitě]] přišel. Saturnin se jí ptal, jestli by to šlo zařídit i jinak, bez toho střílení. Řekla, že by ho mohla prostě zavolat. Saturnin pravil, že to bude nejlepší, ať ho ...</p>	<p>The question slightly puzzled her, but she supposed that in such an eventuality the doctor would certainly arrive.</p>
U14	<p>... pro duševně choré a dělal toho pacienta, který by mu při revizi chyběl. Tu cestu aby účtoval tak, jako by auto jelo prázdné ven a prázdné zpátky, to že bude [[určitě]] přesně podle předpisů. A jestliže se ta doprava nesmí platit ani předem, ani potom, tak ať to platí během jízdy. Potom se strašlivým způsobem vyjádřil o pánech, kteří ty předpisy ...</p>	<p>He could enter the journey in his accounts as if the ambulance both left and returned empty, which would without doubt be perfectly in accordance with the regulations.</p>
U15	<p>... doprovázet, a oblékl se na to do výstředně elegantních šatů. Jest se domnívatí, pravil Saturnin, že rozkaz, aby sbíral červy do rezavé plechovky, poněkud zkříží jeho plány. Slečna Barbora si [[určitě]] oddechne. V duchu jsem si myslil, že já si oddechnu také, ale Saturninovi jsem to neříkal. Vyměnil jsem si obklad na svém oteklém kotníku a</p>	<p>Saturnin explained that in all likelihood being ordered to fill a rusty tin with worms would rather thwart Bertie's original plans and Miss Barbara would certainly breathe a sigh of relief.</p>

	natáhl jsem se pohodlně v ...	
U16	... aby zemřel klidně a důstojně. Teta Kateřina zbledla a tázala se, jestli jsme na tom skutečně tak zle. Doktor Vlach ji uklidňoval a pravil, že aspoň někteří z nás se [[určitě]] zachrání. Bohužel byla naše tělesná odolnost poněkud snížena menšími dávkami potravin v minulých dnech, a to se může stát osudným, ale nesmíme zoufat. Pevná naděje, že se nám podaří dostat ...	Dr. Witherspoon calmed her down and explained that at least some of us would be saved, of that he was certain.
U17	... se jako generál před bitvou. Kázal přinést všechny potraviny. Přitom slečna Barbora zjistila, že zmizela část zásob, která ještě včera večer byla ve špíži. Dědeček se jí ptal, ví-li to [[určitě]]. Přisvědčila a pravila, že od doby, kdy musila být strava vydávána v přesných dávkách, vede si písemný záznam zásob. Dědeček pravil, že je to velmi vážná věc a že by ...	Grandpa asked whether she was quite sure about this.
U18	... zpívala, a Saturnin s doktorem Vlachem se přeli o to, co. Doktor byl toho názoru, že to byla píseň Na Poříčí dítě křičí, ženská drhne schody, kdežto Saturnin v tom [[určitě]] poznával jakýsi žalm ze 13. století o tom, jak se Jan Křtitel poléval studenou vodou v řece. Osobně považuji Saturninův výklad za pravděpodobnější, protože lépe vystihoval ráz tetina obřadného omývání ...	Dr. Witherspoon was of the opinion that she was offering Baa Baa Black Sheep had a Little Lamb , whereas Saturnin was sure that he could recognise the words of some 13th century canticle in which John the Baptist splashes about in cold river water.
U19	... měl příležitost být od rána do večera ve společnosti slečny Barbory. V mých představách byla Praha plna oslňujících mladých mužů, kteří hýřili vlastnostmi, jichž se mi nedostávalo. Mezi jiným zcela [[určitě]] měli dělové servisy a tloukli forehand přímo ukázkově. Všechna ta drobná a radostná vítězství, kterými jsem si dobýval kamarádství a náklonnost slečny Barbory, mohla být velmi pomfjející. Skličovala mne představa, ...	Apart from anything else they could fire bullets with their tennis serves and their forehand smashes would be unreturnable.
U20	... šaty. Vyzval mne, abych se ihned převlékl, a vytahoval ze svého tlumoku takovou spoustu měho suchého prádla a šatstva, že se mi zatajil dech. Jsem přesvědčen, že už včera docela [[určitě]] věděl, že někde spadnu do vody. Jediné, co v tom tlumoku neměl, byly rezervní boty, a to mu poskytlo příležitost, aby mi předvedl jiné ze svých kouzel. To, co s ...	I am convinced that the previous day he already knew without a doubt that I would find an opportunity to fall into water somewhere.
U21	... šlo zřejmě o podobný druh iracionálního přesvědčení, jako když žena ve třetím měsíci hovoří k prokazatelně hluchému embryu, namlouvajíc přitom sobě i manželovi, že jejich Davídek či Jitka to docela [[určitě]] slyší. Když jsem si dneska při přepisování výše uvedených řádek znovu	Even though my voice betrayed that familiar forced dignity of the speaker who is obliged to finish his address in spite of the fact that no one is listening, my conviction never waned for one moment that, amazingly, I had her attention - it must have been the same sort of irrational

	vybavil svůj tehdejší osamělý monolog, napadl mě ještě jiný přírámek: vždyt' je to vlastně to samé jako psaní - ...	conviction as when a woman in her third month talks to a patently deaf embryo while persuading herself and her husband that their little David or little Jane can definitely hear it.
U22	... jsem. "Mimo jiné." "A s prezervativy," pravila Irenka. Připojila vysvětlení. "Prožili jste si svoje," řekla Libuška uznale. "Ale na druhé straně," pravil zvolna Jaromír a v očích mu zajiskřilo, , jste [[určitě]] neviseli na gymnastických kruzích čtyřicet minut hlavou dolů jako kolega Stříbrný." Po této zprávě ožila dokonce i Irenka: "Cože?!" "Deváťáci," řekl jsem. "Přivázali ho za tkaničky a vytáhli ke stropu, ...	"On the other hand, though," Jaromir slowly announced with a twinkle in his eye, "you definitely didn't spend forty minutes hanging upside down from the gymnastic rings like our colleague Stribrny."
U23	... s náma." "Kam?" Tvářil se tajnůstkářsky. "Jestli nemáš zatykač, nikam nejdu," řekl jsem. Ale už jsem se oblékal. Vůbec jsem netušil, kam mám jet a proč, ale věděl jsem naprosto [[určitě]], že jet chci. Můj ještě donedávna usedlý učitelský život se měnil v podivuhodné dobrodružství. "Budu jí číst pohádku na dobrou noc?" Petřík se jenom usmíval: "Džiny ne," řekl. "Musíš si ...	I hadn't the foggiest notion where I was going or why, but t was absolutely sure that I wanted to go.
U24	... zní to správná?" řekl maličko dotčeně. Nemělo smysl se s ním hádat. "Ta správná? Co třeba Z které politické strany je ministr školství?" řekl jsem. "Není možná úplně správná, ale [[určitě]] je přesnější." Napětí povolilo. Ona samozřejmě, trpělivá věčnost, s níž rusovláska a protějšího stolu vyndala německému společníkovi z výstřihu své ňadro, mě ovšem znovu vyděsila. Nějakou dobu jsme mlčky pili. ...	"It might not be exactly the right one, but it's certainly more specific."
U25	... tě, Denisi, o něco požádat," řekl jsem uvážlivě, aniž jsem zdvihl oči z karet. "Mohl by ses mě prosím přestat ptát, jak to šlo? Až to začne jít, dám ti [[určitě]] vědět. - Zatím to nejde." "Něco se dělo?" řekl starostlivě. "Nesnáší mě," informoval jsem ho stručně. Napodobil jsem Beátinu intonaci: "Nesnáší učitele..." Zasmál se spokojeným smíchem otce, jehož dítě provedlo ...	As soon as it starts to go anywhere, I'll be sure to let you know. For the time being it's not working."
U26	... s tím, že na mne budou občas zlostně pokřikovat z obou táborů. Doufal jsem, že mou brilantní formulaci jaksepatří ocení, ale evidentně už myslela na něco jiného. "Kdy by ses [[určitě]] zabil?" zeptala se znenadání. Bezprostřední obrat hovoru o mém románu k úvahám o mojí případné sebevraždě mě pobavil. Trvala však na mé odpovědi. "Určitě bych se zabil, kdybych svářel autogenem. ...	"When would you definitely kill yourself?" she asked out of the blue.
U27	... já. Steve se smál. Řekl jsem, že to byl předtím samozřejmě jenom vtip, - ve skutečnosti jsem večer	Beata said she'd come for sure - she told him that

	unfortunately busy. Steve řekl, že je to škoda. Beáta řekla, že ona [[určitě]] přijde, - prý se poslední dobou večer strašlivě nudí. Zeptal jsem se jí česky, jestli si chce po všech těch sovětských ledoborcích vylepšit kádrový profil. Ani se neušklíbla. Kruh se ...	her evenings had become dreadfully boring lately.
U28	... pro mne přijdou. Nebo mě napadne, že si mě zavolají do obce a pošlou mě na nucenou práci, byl jsem již jednou u odvodu, tenkrát mě neposlali, ale nyní mě [[určitě]] pošlou, kryjí svou kůži, musili by tam jít sami a někoho musí poslat, ať třeba vážím jednapadesát kilogramů, přece jim na tom vůbec nezáleží, sedí si v teplém úřadě, je ...	Or it occurs to me that they will call me to the Community and send me into forced labor. I have already been called up once for registration. They didn't send me, but the next time they will. They are only saving their own skins; they would have to go themselves if they didn't send someone. What if I only weigh 102 pounds, they don't give a damn. They sit in their warm offices and it's all the same to them what happens to Josef Roubicek, former bank clerk, because there were and still are so many other Roubiceks.
U29	... přijdou," řekla, "oni vás všechny naloží na takové lodi, a když ty lodi budou na moři, tak je navrtají a pak se všichni utopíte. Mají takový vymyšlený plán, vím to [[určitě]], povídala mi to Franclová, její bratranec je u nich šoférem, tak to musí vědět. A tak si myslím, že by se nám jako hodil ten jejich baráček, on by si ...	That's their plan. I'm sure of it. Franclova told me all about it. Her cousin works as a chauffeur for them, so he would know.
U30	... musil přece stále někomu něco vyčítat a na někoho svalovat vinu. "Abys věděl, vrátím se za dva měsíce. Ta paní, u které jsem si schoval peřiny, nám řekla, že je [[určitě]] do dvou měsíců konec, ta má vždy dobré zprávy, nikdy nás nestraší jako ty." "Dobře, když tomu věříte, tak proč si aspoň nevezmete s sebou jídlo?" "A to by bylo ...	The lady we are leaving all our bedding with told us that within two months it will all be over, and she always has good information-not like you, who are always trying to scare us."
U31	... stále tloukla tetu do zad. Bylo mi líto strýce a tety, jak se plahočili po ulicích s čísly zavěšenými na krku, v rozbitých botách a v chatrných šatech. "Vrátíme se [[určitě]] za dva měsíce, ta paní nám to zase dnes říkala." Nevyčítali mi již nic, jen tiše pro sebe vzlykali a plakali. Řekl jsem jim také, že se určitě vrátí za ...	"We'll definitely return within two months. That lady told us so again today."
U32	... Vrátíme se určitě za dva měsíce, ta paní nám to zase dnes říkala." Nevyčítali mi již nic, jen tiše pro sebe vzlykali a plakali. Řekl jsem jim také, že se [[určitě]] vrátí za dva měsíce, co jiného jsem jim měl říkat? Nevypravoval jsem jim o cirku, ačkoliv jsem si v některých okamžicích vyčítal, že jsem je nepřipravil, ale byli by mi ...	I too told them they would certainly return in two months. What else could I tell them?
U33	... modlím, prosím vás, vyříd'te mu to, jmenuji se Maňáková a můj muž je u pošty." "Vyřídím," řekl jsem, "jenže se bojím, že ho tam již nezastihnu."	"I'm sure you'll meet him. Perhaps he'll be there secretly. I'll pray for you. What's your first name?"

	"Setkáte se s ním [[určitě]], on tam bude třeba tajně, budu se za vás modlit, jak se jmenujete křestním jménem?" "Josef," řekl jsem. Nechtělo se mi sedět doma, šel jsem k Maternovi. Býval jsem nyní ...	
U34	... vraždit zvířata." "Jaká zvířata?" "Naše zvířata. Každé zvíře v naší domácnosti musí být utraceno. Ještě dobře, že nevědí o Tomášovi, nepřihlásil jsem ho." "Jaký zločin spáchal Tomáš?" "Něco by se [[určitě]] našlo. Je jisté, že překračoval zákony a předpisy. Vycházel často po osmé hodině a chodil po zakázaných ulicích. Je také jisté, že rušil řízené hospodářství, jednak tím, že jedl můj ...	"I'm sure something would be found.
U35	... kteří leželi na dřevěných lenoškách vedle mramorových pomníků, umírali. Ale nikdy nikdo za ním nepřišel, byl sám a jistě se velmi nudil. "Jak vám dnes je?" řekl jsem. "Vyléčíte se [[určitě]] tady na hřbitově, je tady ticho a dobrý vzduch, jsou tu jen mrtví a nikdy sem nepřijdou oni." "Nikdy jsem je ještě neviděl," řekl Kauders, "chodí všude, ale k nám ...	"Here at the cemetery you're sure to get better. It's quiet with only the dead here, and the air is good; they never come here."
U36	... jen dostal chvílemi strach, že se mu něco přihodilo, ale pak jsem si zase pomyslel, že je to zkušený tulák, že si umí dávat na sebe pozor a že ho [[určitě]] uvidím večer, až se budu vracet z práce. Ale když jsem přišel domů, nebyl Tomáš nikde, ačkoli jsem na něho volal. Stávalo se někdy, že si Tomáš tropil ze mne ...	At the cemetery I thought about him several times. I was a little worried that something had happened to him, but I consoled myself with the thought that he was an experienced stray, that he knew how to take care of himself, and that I would surely see him in the evening when I came home from work.
U37	... a ještě k tomu vzácný ročník, já tomu přece rozumím, vždyť jsem s tím cestoval.' A my na to říkáme, že je to přece otrávené, ale Egon, že ne, [[určitě]] ne, protože to byli přece slušní lidé, ti si nasypali jed přece do sklenic, nač by jej sypali do láhve a kazili dobré víno. A tak jsme se napili a ...	We all said, 'But, Egon, it's poisoned,' but Egon insisted that no, these were decent people-they put their poison in their glasses. Why would they put it in the bottle and spoil good wine?
U38	... a nasládlého snu, za nějž se sám před sebou tak trochu styděl. Ale byl přesvědčen, že jednou přijde. Kdy už? Musí přece přijít. Jak bude vypadat? Pozná ji vůbec? Pozná, [[určitě]] ji pozná i mezi tisíci jiných, které kolem něho ještě přejdou a za nimiž se ohlédne jen tak letmo přes rameno a po nichž v něm nic nezůstane. Snad jen ...	Of course he would, he would recognise her among the thousands of other women yet to pass him by, women he would glance at over his shoulder and nothing of them would remain in him.
U39	... sebedůvěrou. Sebrat fidlátka a odtáhnout, když neumíš ani kloudně oslovit dívku, kterou neznáš z chodeb školy. A vůbec... Čas utíkal, z rozpaků se podíval na náramkové hodinky. Bylo po deváté, [[určitě]] přijde o hlavní film, sakra! Nad městem už visel jarní soumrak. Ale když se znovu ohlédl, zůstal sedět. Vzlykala stále s tváří sklopenou k	It was past nine. He'd miss the main film now, what a sell!

	zemi, polykajíc slzy. Rozhodně se k ...	
U40	... - zakousnutou myš až do předsíně. I jeho jsem se pak štitila, dlouho ke mně nesměl a ten hlupáček nevěděl asi proč." Pokusil se ji uklidnit smíchem. "Neboj se, tady [[určitě]] nejsou. Jen v dílně, ale spíš ještě ve skladišti. To se nedá nic dělat, víš - tohle je moc starý dům. Ale tady v pokoji nejsou." "Opravdu ne?" "Opravdu." Viditelně ...	"You needn't be afraid, there certainly aren't any in here.
U41	... a táta mě učil kroky. Ráz dva tři, mtata, mtata, ohromně to uměl a já brzo také. Je to lehké. Chtěli mi udělat radost. Pojď, zatančíme si spolu?" "Ty ses [[určitě]] zbláznila!" Nechápavě otevřel oči, ale ona už seskočila v trepkách na podlahu a vlekla ho za sebou. Neochotně vstával, drbaje se v rozčuchaných vlasech, a kroutil nesouhlasně hlavou. "Pavle, já ...	"You've gone mad," his eyes widened uncomprehendingly, but she had jumped to her feet, dragging him with her, her slippers tapping.
U42	... ničeho, ta tajně plačící máma, je tu ještě domov obklíčený tmou a předtuchami - ne, ne - ještě jsou všichni pospolu. Hluché, duté týdny, měsíce! Kde jsem? Je to sen, [[určitě]] je to jen mučivý sen o dešti a jakémisi starém dvoukoláku... drkotá po lesklé dlažbě, rance a kufry se na něm natřásají, padesát kilo na osobu - táta táhne a ...	It is a dream, it must be just a tormented dream of rain and an old two-wheeled cart... it is rattling over the gleaming cobbles, the bundles and things piled up on it are shaking, fifty kilogrammes per head - Daddy is dragging the cart and she and Mummy are walking along by it, until they come to an open gate.
U43	... příznej! Zatracená bedna, měl jsem ji vyhodit z okna. Prosil jsem tě, abys to nedělala. Proč vy jste takové zvědavé? Lidé v domě jsou všelijací. Možná že nejsou zlí, všichni [[určitě]] ne, ale mají strach. Nad námi bydlí jeden člověk, co se dal k nim. Budu musít ten zatracený krám odnést. Nemáš rozum! Tady jsi v bezpečí. U mne! Co se ...	They may not be bad sorts, certainly they aren't all bad, but they're afraid.
U44	... aby byl ušetřen matčiných usouzených pohledů. V šeru předsíně upoutal jeho pozornost bělostný balíček, který ležel na skřínce těsně u dveří na chodbu. Před chvilkou tam ještě nebyl, věděl to [[určitě]]. Ohmatal překvapeně papír, rozbalil jej a nahmatal v příšeří nakvap ukrojený kus mastného studeného masa s dvěma tlustými krajíci chleba. Nechápal nic. Teprve když se užasle obrátil, všiml si, že ...	it wasn't there a moment before, he was sure of that.
U45	... vykřikla paní Šternová, "já bych ti dala facku a nechala tě ležet," ale on se smál i na zemi. Přejel ho slabý mráz. Napadlo ho, že se ti lidé musili [[určitě]] zbláznit. Ale ze Šimona se náhle musil rozesmát, a jak se smál, uvědomil si, že se takhle opravdově nesmál už dlouho, snad tři roky, snad ještě déle. Ten smích mu ...	These people have gone mad, <u>every one of them</u> , he thought, but he had to laugh at Simon too, and as he laughed he realized he hadn't had such a good laugh for a long time, perhaps not for the last three years, perhaps even longer than that.
U46	... nic, zmítá se stínek u jeho nohou, mráz mu zastřel uši, nerozuměl, asi myslil, že je žebrák a	Look at these two fellows, now, they're sure to

	<p>chce na něm peníze. Ale tamhle ti dva, ti jistě řeknou, ti [[určitě]], jen proboha honem, honem... Blíží se dva výrostci s rukama v kapsách, krčící se ve zvednutých límcích ošumělých zimníků. Z koutků úst jim visí cigarety. Stiskne aktovkou bušící srdce a ...</p>	<p>know, hurry up and ask them, hurry up, do..."</p>
U47	<p>... ho nezná léta, jaký je to poctivý prchlivec a vztekoun? Nezná ho i paní správcová Čivrná? A od té doby, co jsou zde Němci, je ještě divočejší a vzteklejší. Ne, [[určitě]] se nezklame. Přitiskne aktovku k hrudi a druhou rukou sevře v kapse portmonku s troškou peněz a lístkem na pět deka masa. Je připraven na všechny možnosti kromě policie, která ...</p>	<p>No, he would not let him down.</p>
U48	<p>... tvrdí prostě, že česky zapomněla, a německy nechce. Bože, já se jí nedivím, ale co Vám píší. Já ani nevím co - - - Pane Mundstock, my se nevrátíme. My [[určitě]] ne - - - Ale prosíme vás a já na kolenu, koukněte se někdy za Šimonem. Vzpomínáte? To je náš syn. Schovával si Vaše známky do sešitku. Vy jste byl ...</p>	<p>Not us, for sure... But we beg you, and I go on my knees to you, keep an eye on Simon for us.</p>